

Vlaams
Parlement

vergadering **C105**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke
Kansen

van 29 januari 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de rol van de minister bij de uitwerking van het Renovatiepact – 740 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het belang van rookmelders om woningbrand te voorkomen – 749 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verplichte plaatsing van rookmelders – 782 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de tijdelijke huisvesting voor buitenlandse arbeiders – 753 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Dirk de Kort aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de huisvesting voor buitenlandse arbeiders – 811 (2014-2015)	10
VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over onderzoek naar sociale fraude bij sociale huurders – 793 (2014-2015)	16
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de toekomst van sociale verhuurkantoren (SVK's) – 850 (2014-2015)	28
VRAAG OM UITLEG van Martine Taelman tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het openen van sociale restaurants in Vlaamse centrumsteden – 665 (2014-2015)	33

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de rol van de minister bij de uitwerking van het Renovatiepact – 740 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Dames en heren, goeiemorgen. Het is vandaag Gedichtendag. Tenzij er Chinese vrijwilligers zijn in de zaal, begin ik met een gedicht. Het is er een van Herman de Coninck, dat past bij het thema van deze Gedichtendag. U mag tussen de lijnen lezen wat u wilt. De minister voelde zich al aangesproken, zei ze, door de eerste regels. Het kan gaan over de liefde tussen coalitiepartners, meerderheid, oppositie, commissievoorzitter en uitgenodigde ministers ...

Het gedicht gaat zo:

Voor mekaar – Herman de Coninck

*Vroeger hield ik alleen van je ogen.
Nu ook van de kraaietootjes ernaast.
Zoals er in een oud woord als meedogen
meer gaat dan in een nieuw. Vroeger was er alleen haast*

*om te hebben wat je had, elke keer weer.
Vroeger was er alleen maar nu. Nu is er ook toen.
Er is meer om van te houden.
Er zijn meer manieren om dat te doen.*

*Zelfs niets doen is er daar één van.
Gewoon bij mekaar zitten met een boek.
Of niet bij mekaar, in 't café om de hoek.*

*Of mekaar een paar dagen niet zien
en mekaar missen. Maar altijd mekaar,
nu toch al bijna zeven jaar.*

De heer Engelbosch heeft het woord.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, op 16 december gaf de minister van Energie, Annemie Turtelboom, het startschot van het Renovatiepact. Dat pact heeft als doel de energieprestatie van het Vlaams woningbestand grondig te verbeteren en de renovatiegraad van het woningpatrimonium te verhogen.

Ieder van ons heeft ondertussen wellicht al gelezen dat er zes werkgroepen zijn opgericht en wie de betrokken stakeholders en experts zijn. Ik zal nu geen uiteenzetting geven over de contouren van dit pact. Belangrijk is dat de werkgroepen nu aan de slag gaan om binnen het jaar het Renovatiepact vorm te geven.

Minister, gezien de materie zijn er heel wat raakvlakken met uw bevoegdheden. Het zit nu pas in de beginfase. Het lijkt me nuttig dat ook u erbij betrokken wordt. Ik heb daarom een aantal vragen voor u.

Welk belang hecht u binnen uw beleidsdomeinen aan dit Renovatiepact? Op welke manier zult u samenwerken met uw collega's? Werd u reeds betrokken?

In de engagementsverklaring werd ingespeeld op nieuwe premies bij het halen van bepaalde normen. Welke accenten wilt u leggen? Hebt u al zicht op het financieringsmechanisme?

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Voorzitter, minister, ik heb een aantal punctuele vragen met betrekking tot de sector van de sociale huurwoningen. Mijn eerste vraag betreft de financieringsmechanismen voor het Energierenovatieprogramma 2020 (ERP). Zult u dat mee laten bepreken in een van de werkgroepen zodat er extra input kan worden gehaald uit de sector?

Voor mijn tweede vraag verwijs ik naar uw beleidsnota. Daarin hebt u aangegeven dat u een werkgroep wilt opstarten over onder meer de huurprijsherziening bij de renovatie, ook bij sociale huur. Ik kan me ook daar voorstellen dat er voor een aantal thema's een bepaalde overlap is. Ik wil u dus vragen naar mogelijke kruisbestuivingen tussen uw werkgroepen en die van het Renovatiepact.

Mijn derde vraag betreft de bijna-energieneutrale standaard. Zal die ook worden meegenomen in het onderzoek van de sociale woningen indien de sociale woningen worden opgenomen in het onderzoek naar de BEN-standaard (bijna-energieneutraal) die verplicht is bij renovatie?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, ik heb geen bijkomende vragen, maar een suggestie ter attentie van de commissie. Een tweetal weken geleden heb ik in de commissie Energie aan minister Turtelboom een vraag gesteld over het Renovatiepact. Zij heeft een omstandige uitleg gedaan over het Renovatiepact en de zes thematische werkgroepen die werden opgericht.

Het is de bedoeling dat die zes werkgroepen een tussentijdse evaluatie maken en een stand van zaken geven. In de commissie Energie werd afgesproken met de commissieleden om die eerste tussentijdse evaluatie, ergens in maart 2015, voor te stellen in de commissie Energie. Het lijkt me interessant voor de leden van de commissie Wonen om er iets gemeenschappelijks rond te doen. Er zijn uiteraard linken tussen Wonen en Energie wat betreft het Renovatiepact. Het lijkt me interessant dat ook de commissie Wonen wordt betrokken bij de evaluatie.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman, dat is een interessante suggestie. Ik heb die goed genoteerd. We komen er uiteraard op terug in een regeling van de werkzaamheden wanneer dit aan de orde is.

Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, minister, mijnheer Engelbosch, dit is inderdaad iets heel recents, van 16 december. Het plan is opgevat om in navolging van de conceptnota's van de ministers, ook tot een Renovatiepact te komen. Er zal een visienota worden uitgewerkt en er zijn zes thematische werkgroepen.

Het klopt, mevrouw Taeldeman, wat u zegt over de stand van zaken. Ik weet dat u in de commissie Energie een soortgelijke vraag hebt gesteld. Ik vind het natuurlijk goed dat de vraag ook hier wordt gesteld. Er zijn immers nogal wat raakvlakken tussen Energie en Wonen.

Mijnheer Anseeuw, u vroeg of het ook zal gaan over de BEN-normen. Ik denk inderdaad dat dat de bedoeling is, maar het valt natuurlijk onder de bevoegdheid van minister Turtelboom om te bepalen wat door welke werkgroep kan worden besproken. Ik kan u wel vertellen dat vanuit mijn bevoegdheid Wonen, zowel het Agentschap Wonen als de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) zal deelnemen aan de werkgroepen, maar ik zou ook wel graag de budgetten gescheiden houden.

Ik bedoel hiermee dat er binnen mijn eigen bevoegdheid, het beleidsdomein Wonen, een zeer hoge nood is. We moeten het eigen patrimonium, waarmee ik het patrimonium van de sociale huisvestingsmaatschappijen bedoel, energetisch zuinig maken. Ik zou het krappe budget graag hiervoor houden. Het is hiervoor bedoeld.

Als er nog middelen uit de begroting van minister Turtelboom kunnen worden gebruikt om bijkomende initiatieven te financieren die in het voordeel van het beleidsdomein Wonen zijn, zal ik absoluut vragende partij zijn om die middelen zo snel mogelijk te ontvangen.

Kort samengevat, lijkt dit me een goed initiatief van de minister van Energie. De suggestie van mevrouw Taeldeman om de resultaten van die werkgroepen tussentijds te bespreken, is interessant. Met betrekking tot alle andere vragen denk ik dat we wat op de resultaten vooruitlopen. Volgens mij ben ik duidelijk geweest, maar ik wil het gerust nog eens herhalen. Het is een lovenswaardig initiatief. Het is echter niet de bedoeling de middelen van het Energierenovatieprogramma (ERP) 2020 hiervoor te gebruiken. Die middelen moeten exclusief voor het woonbeleid voorbehouden blijven.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb hier weinig aan toe te voegen. Ik ben blij dat u de waarde van de start van het Renovatiepact onderkent en dat u zelf vindt dat een continue samenwerking over de beleidsdomeinen heen, zeker op inhoudelijk vlak, zeer nuttig is.

Ik hoop dat we tot een concreet actieplan met een korte- en een langetermijnperspectief kunnen komen. Uiteindelijk moet dit ons tot de BEN-norm leiden. Het is belangrijk hier op lange termijn aan te werken.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat het vroeg dag is. Mijn vraag over het ERP 2020 was niet zozeer een pleidooi om bepaalde middelen te verschuiven. Het is veeleer mijn bedoeling de krachten te bundelen in de zoektocht naar goede financieringsmechanismen voor het energiezuinig maken van woningen. Zeker wat de sector van de sociale woningen betreft, is dit altijd een heikel punt. Het vinden van goede financieringsmechanismen vormt steeds een uitdaging. Aangezien de overlapping bestaat, dacht ik dat het nuttig zou kunnen zijn samen nieuwe financieringsmechanismen te zoeken of de bestaande mechanismen te verbeteren. Dat is het enige wat ik bedoelde.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het belang van rookmelders om woningbrand te voorkomen

– 749 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verplichte plaatsing van rookmelders

– 782 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, uit een telling is gebleken dat in 2014 33 mensen in Vlaanderen het leven hebben gelaten in een woningbrand. Samen met Wallonië, doet Vlaanderen het een stuk slechter dan onze buurlanden. In vergelijking met Nederland telt Vlaanderen ruim dubbel zoveel slachtoffers per miljoen inwoners.

Een van de verklaringen voor dit significant slechter cijfer is mogelijk het feit dat onze woningen minder van rookmelders zijn voorzien. In Nederland beschikt 68 procent van de woningen over een rookmelder. In ons land is dat 43 procent. In het Verenigd Koninkrijk is 89 procent van de woningen met een rookmelder uitgerust en ligt het aantal doden beduidend lager. Ook blijkt twee derde van de dodelijke slachtoffers 's nachts te vallen. Uit een rapport van de European Child Safety Alliance blijkt dat huizen met een rookmelder tot de helft minder kans lopen op een brand met dodelijke afloop.

Ten opzichte van onze buurlanden kunnen we dan ook nog een tandje bij steken met betrekking tot de controles in woningen waar rookmelders reeds verplicht zijn. Dit is het geval bij nieuwbouw en renovatie en in huurwoningen. Daarnaast moeten we ook nadenken over een manier om de eigenaars aan te sporen die momenteel niet onder die verplichting vallen. Veelal zijn het net die oude, niet-gerenoveerde woningen met slechte elektrische bedrading en een oude, slechte verwarming die het hoogste risico op brand lopen.

Minister, wat is volgens u de oorzaak van deze alarmerende cijfers? Hoe analyseert u dit verschil in vergelijking met de buurlanden? In welke mate deelt u mijn mening dat een rookmelder het aantal dodelijke slachtoffers zou kunnen terugdringen? Overweegt u misschien rookmelders verplicht te maken in alle woningen en niet enkel bij nieuwbouw en renovatie en in huurwoningen? Ziet u eventueel nog andere mogelijkheden om het aantal doden terug te dringen?

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Mevrouw Katrien Partyka (CD&V): Voorzitter, de heer Engelbosch heeft de meeste gegevens reeds vermeld. In België vallen meer slachtoffers dan in onze buurlanden te betreuren. In de buurlanden zijn ook veel meer huizen met een rookmelder uitgerust. In Nederland gaat het om 68 procent en in het Verenigd Koninkrijk gaat het om 89 procent.

We hebben in Vlaanderen nochtans een decreet dat de verplichting inhoudt rookmelders te installeren. De uitvoering van dat decreet is gefaseerd verlopen. Binnen de sociale huurwoningen moeten alle huizen volgens een bepaald ritme binnen vier jaar na de inwerkingtreding van het decreet op 1 juni 2012 met een

rookmelder worden uitgerust. Voor de woningen gebouwd vóór 1950 moest dat uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding gebeuren. Voor de woningen gebouwd tussen 1950 en 1970, moest dat binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding. Voor de woningen gebouwd tussen 1970 en 1980, moet dat binnen een termijn van drie jaar. Voor de woningen gebouwd na 1980, is de termijn vier jaar. Wat de private huurwoningen betreft, stelt het decreet dat dit binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van het decreet moet gebeuren.

Zoals de heer Engelbosch heeft geschetst, is dit een goedkope en efficiënte manier om veel levens te redden. De toepassing van de bepalingen in het decreet is dan ook essentieel.

Minister, op welke wijze wordt gecontroleerd of de plaatsing van de rookmelders effectief gebeurt? Wat is de stand van zaken, in het bijzonder in de sociale huisvesting, die onder uw bevoegdheid valt? Lijkt het u aangewezen de verplichte plaatsing te versnellen om op die manier het aantal doden ten gevolge van woningbranden te verminderen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, de heer Engelbosch heeft een juiste omschrijving gegeven van de stand van zaken. Ik ga het dus niet herhalen. Mevrouw Partyka heeft daar ook naar verwezen. We weten allemaal waar en wanneer het verplicht is.

Aangezien de brandweer betrokken is bij de brandveiligheid, heb ik mijn licht opgestoken bij mijn federale collega van Binnenlandse Zaken. Hij heeft laten weten dat ze weinig concrete informatie kunnen vinden in de interventieverslagen over of er eventueel een minder grote impact zou zijn als er een rookmelder is. Daar kom ik straks wel op terug, want ik denk dat het goed is om daarop in te zetten.

Het aantal doden is de laatste jaren gedaald, maar elke dode blijft er natuurlijk een te veel. We moeten niet juichen omdat het cijfer een beetje afneemt.

U vraagt of ik de rookmelder een zinvol instrument vind. Ja, absoluut. Maar dan komen we natuurlijk bij de vraag die zowel door de heer Engelbosch als mevrouw Partyka wordt gesteld. We weten allemaal waar het verplicht is. Maar de bijkomende vraag of suggestie was om het eventueel uit te breiden naar privéwoningen. Het grote probleem daar is de handhaving. Ik zie echt niet in hoe je dat eventueel zou kunnen handhaven.

We moeten daarover een federaal overleg organiseren. Eventueel kunnen we het verplicht opnemen in een brandpolis. Maar los van die modaliteit, zie ik niet in hoe wij als Vlaamse overheid kunnen handhaven dat er iemand in een privéwoning al dan niet een rookmelder heeft. Los van het feit dat we eventueel overleg opstarten in het kader van het afsluiten van nieuwe brandpolissen, hebben we een grote taak in het kader van sensibilisering, preventie. Dat gebeurt nu al, maar misschien nog niet voldoende. We moeten de mensen meer bewust maken van wat een rookdetector kan doen. Ik denk dat te weinig mensen dat beseffen.

Ik zal nu een voorbeeld geven. Vooraleer iedereen begint van "Zie je wel": ik zal daar nadien iets aan toevoegen. Ik kan een heel goed voorbeeld aanhalen uit de provincie Antwerpen. Zij hebben een rookmobiel, waarmee ze alle gemeenten in de provincie zijn afgegaan. Via de lokale besturen hebben ze dan rookmelders verkocht. Eigenlijk was dat een zeer goed initiatief. Dus, mevrouw Partyka, in het licht van de hervorming van de provincies, lijkt mij dit een zeer goed initiatief dat

kan worden overgenomen door een gemeentecoluster of eventueel de Vlaamse overheid. Als er goede praktijkvoorbeelden zijn, ben ik niet te beroerd om dat toe te geven.

Er is een toename op de websteaks van gemeenten of OCMW's om mensen erop te wijzen dat het plaatsen van een rookmelder een goede zaak zou zijn. Dat zit in stijgende lijn. Dat vind ik ook zeer goed.

Mevrouw Partyka, u vroeg op welke manier er wordt gecontroleerd of de plaatsing van rookmelders zoals vastgelegd in het decreet van 2012 ook effectief gebeurt. Voor nieuwbouwwoningen en woningen waaraan vergunningsplichtige werken worden uitgevoerd, wordt dat gecontroleerd bij de vergunningsaanvraag. Sociale woningen worden door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) gecontroleerd in het kader van plaatsbezoeken en vallen uiteraard ook onder de algemene controles van Wonen-Vlaanderen in het kader van woonkwaliteitsonderzoeken. Ten slotte controleren de gemeenten, Wonen-Vlaanderen en de Vlaamse Wooninspectie tijdens conformiteitsonderzoeken en dergelijke. Dat vind ik goed.

Mevrouw Partyka, u opperde of het niet aangewezen is om de verplichte plaatsing van rookmelders te versnellen. Ik weet niet of dat goed is, want dat betekent dan dat je opnieuw een decretaal initiatief moet nemen. Ik denk wel dat we nog meer moeten inzetten op sensibilisering en preventie en de mensen moeten bewustmaken van het nut van een rookmelder. We hebben recent, eind vorige legislatuur, zo'n wetgevend initiatief genomen. Ik denk dat, als we nu weer de spelregels wijzigen via een decreet of welk ander initiatief dan ook – maar ik zie geen andere mogelijkheid dan een decreet –, dat voor heel veel onduidelijkheid zou zorgen.

Ik ben het absoluut met u eens dat we ervoor moeten zorgen dat iedereen zijn plicht nakomt en dat we vooral moeten inzetten op preventie en sensibilisering. In ieder geval moeten we nauwe contacten blijven onderhouden met de federale overheid om na te gaan wat zij doen en dat maximaal afstemmen op datgene waarvoor wij bevoegd zijn.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Een verplichting is inderdaad moeilijk te controleren. Maar ik heb vorige week, tijdens het debat over de rookmelders op studentenkoten, ook gezegd dat een verplichting automatisch een sensibiliserend effect heeft. Er zijn mensen die een rookmelder zullen plaatsen, ook al kunnen we dat niet controleren.

In Amerika heeft 95 procent van de woningen effectief een rookmelder. De 5 procent die er geen heeft, is verantwoordelijk voor bijna 40 procent van de doden. We zijn het er dus over eens dat het echt wel werkt. Dat hebt u zelf ook al aangehaald in uw antwoord.

In die zin lijkt het mij echt wel nuttig om blijvend in te zetten op die sensibilisering. Niet alleen in Antwerpen zijn er bepaalde dingen gedaan, ook in Limburg. In heel wat steden, zoals mijn eigen stad, Sint-Truiden, heeft de brandweer heel wat acties gedaan. Het kan dus ook een oproep zijn aan allen hier die lokaal actief zijn om in hun eigen stad of gemeente acties op poten te zetten. Bij ons krijgt elk gezin een geboortebbox wanneer een kindje geboren wordt. Daarin zit een rookmelder. Nieuwe inwoners krijgen ook een rookmelder. In die zin kan er ook lokaal heel wat gebeuren. Blijven inzetten op de sensibilisering is daarbij heel belangrijk.

Ik heb me daar enigszins in verdiept: een van de oorzaken van branden blijkt heel vaak een brandende sigaret te zijn. Men zou dus eigenlijk ook moeten inzetten op sensibilisatie wat de oorzaken betreft, maar dat is dan natuurlijk uw federale collega.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Mevrouw Katrien Partyka (CD&V): Uiteraard ga ik ermee akkoord dat sensibilisatie en preventie heel goed zijn. Ik begrijp echter dat er geen echte initiatieven ter zake zijn, zowel van de federale als van de Vlaamse overheid. Ik moet er echter op wijzen dat het gaat over een decretale verplichting. Minister, u zegt dat die niet kan worden gehandhaafd, dat we daar eigenlijk geen zicht op hebben. Nu, dan is dat slechte wetgeving, eerlijk gezegd. Men moet wetgeving maken die men kan handhaven en afdwingen; anders is het bij manier van spreken geen goede wetgeving geweest. Het gaat toch over veel mensenlevens. Ik vind het toch wel belangrijk dat u daar werk van zou maken, zeker wat het eigen patrimonium van sociale huisvesting betreft.

U zegt dat daar wel occasioneel wordt gecontroleerd, in het kader van inspecties. Ik begrijp dat ook, en ik begrijp ook dat dit een bijkomende belasting van de administratie is. Ik meen echter toch dat het mogelijk moet zijn om te bekijken of de Vlaamse overheid haar eigen regels respecteert, en die zijn heel duidelijk: alles van het oude patrimonium moet ondertussen uitgerust zijn met een rookmelder. Ik vind dat daar meer aandacht naar zou moeten gaan, zeker wat sociale huisvesting betreft. Voor de privéwoningen moeten we inderdaad eens bekijken op welke manier dat beter kan worden gehandhaafd, maar qua sociale huisvesting vind ik toch dat er een grote verantwoordelijkheid is voor ons en voor u om er duidelijkheid over te scheppen of men de eigen regelgeving respecteert, zeker aangezien het gaat over een goedkope maatregel, die mensenlevens kan redden.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik ben het absoluut eens met de twee sprekers. Mevrouw Partyka, u zegt dat het een decretale verplichting is. Bedoelt u dan het ook een decretale verplichting zou zijn dat dit moet worden toegepast in elke privéwoning? Dat was me niet echt duidelijk. Dat is me enigszins ontgaan. Of bedoelt u dat, als we daar een decretale verplichting van zouden maken, we dat ook moeten kunnen handhaven?

Mevrouw Katrien Partyka (CD&V): Het gaat dan vooral over de sociale huurwoningen. Alle sociale huurwoningen moeten volgens de afgesproken timing binnen vier jaar na de inwerkingtreding van het decreet uitgerust zijn met een rookmelder. Het is blijkbaar niet geweten of dat het geval is of niet, of daar effectief werk van is gemaakt of niet.

Minister Liesbeth Homans: Dat lijkt me nu net een sector die een voorbeeld is voor alle andere. Die heeft namelijk een voorsprong. Die staat absoluut voor op datgene waartoe hij decretaal verplicht is. Dat zit dus goed, maar dat lijkt me ook goed, want daar zitten ook de meest zwakke mensen, die niet altijd op de hoogte zijn van preventie- en sensibilisatiecampagnes en dergelijke meer.

Mijnheer Engelbosch, we gaan ook meer evolueren naar nieuwbouw, maar tegelijk uiteraard ook naar renovatie, gelet op de schaarse ruimte in Vlaanderen, en daardoor zullen na verloop van tijd ook steeds meer woningen uitgerust zijn met een rookmelder. Dat vind ik dus ook wel een goede evolutie. Nogmaals, ik ben absoluut bereid om mee na te denken, in het kader van de brandpolis en dergelijke meer, over hoe we nog meer kunnen verplichten om dat ook te doen bij privéwoningen die niet worden verhuurd en bewoond door de eigenaars. Ik

blijf er wel bij dat, als we bepaalde regels uitvaardigen, we er natuurlijk ook voor moeten zorgen dat we die kunnen handhaven, want anders heeft het eigenlijk weinig zin. Ik ben echter absoluut bereid om uw waardevolle suggesties mee in overweging te nemen. Ik denk dat we daar dan nog wel eens op zullen terugkomen in de loop van deze legislatuur.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Ik wil nog even heel kort terugkomen op die renovatie en nieuwbouw. Vandaag is het zo dat dit in de praktijk zeer zelden, of toch niet altijd wordt opgenomen in de bouwvergunning. Er is lokaal nog geen reflex om te bekijken of dit vermeld staat in heel het dossier van een bouwaanvraag. Ik zal dus ook aan minister Schauvliege de vraag stellen of daar een aantal mogelijkheden zijn.

Mevrouw Partyka, met betrekking tot de handhaving denk ik dat de minister een goede suggestie heeft gedaan om eens te bekijken wat er mogelijk is met de verzekeringssector. Dan leggen we de verantwoordelijkheid daar. We spreken ook altijd over de eigenaars of de Vlaamse overheid, maar dit lijkt me toch ook een beetje de verantwoordelijkheid van de effectieve bewoner. Die moet zijn eigen verantwoordelijkheid nemen voor zijn eigen gezin, en daar speelt dat sensibiliserende effect natuurlijk weer.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de tijdelijke huisvesting voor buitenlandse arbeiders – 753 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Dirk de Kort aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de huisvesting voor buitenlandse arbeiders – 811 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, geachte leden, volgens de Vlaamse Wooninspectie zijn Poolse, Roemeense en Bulgaarse arbeiders die tijdelijk in Vlaanderen werken, vaak in armtierige omstandigheden gehuisvest. Sinds de diverse Oost-Europese landen lid geworden zijn van de EU en de instroom vlotter kan, wordt dat probleem alsmat groter. Vaak wonen deze arbeiders in oude woningen, in containers en zelfs in opleggers van trucks. Dat betekent natuurlijk dat de arbeidsomstandigheden niet evident zijn, dat gevaar voor elektrocutie, brand, schimmel en andere minder leuke woonomstandigheden aan de orde zijn, met alle gevolgen van dien, intern, maar ook voor de buurt.

Volgens haar jaarverslag 2013 bezocht de Vlaamse Wooninspectie twintig kamers voor seizoenarbeiders. Bij drie van de vier betrokken dossiers ging het over 'hercontroles', waaruit bleek dat de kamers voldeden aan de minimale kwaliteitsvereisten. Het aantal dossiers met seizoenarbeiders mag dan wel drastisch dalen, toch zijn de problemen verre van de baan. Veel arbeiders in de land- en tuinbouwsector vallen immers niet onder het regime voor de seizoenarbeiders. Daarnaast durven vele arbeiders uit vrees voor ontslag niet klagen over deze woonomstandigheden. Het zijn dan ook vooral de gemeentebesturen die de inspectie informeren. Het ontbreekt de wooninspecteurs echter vaak aan voldoende mankracht voor actieve opsporing aangezien de

capaciteit al aanzienlijk wordt ingevuld voor andere taken, ik denk daarbij onder meer aan het grote aantal 'hercontroles'.

De toenmalige minister Van den Bossche kondigde in 2013 aan dat zij met de federale staatssecretaris voor Fraudebestrijding John Crombez was overeengekomen dat de sociale inspectie en de Wooninspectie hun gegevens zouden uitwisselen om misbruiken te voorkomen en aan te pakken. De Wooninspectie vond toen ook dat het mogelijk moet zijn onder voorwaarden buiten woongebied, bijvoorbeeld in een kmo-zone, tijdelijke woongelegenheden op te richten voor deze arbeidskrachten, naar het voorbeeld van de Nederlandse gemeente Westland, waar een zogenaamd 'Polenhotel' werd gemaakt voor driehonderd bewoners in een leegstaand kantoorgebouw.

Minister, welk beleid wordt er momenteel gevoerd inzake controle en kwaliteitsbewaking bij de huisvesting voor buitenlandse seizoenarbeiders? Welke bijkomende maatregelen overweegt u eventueel ter zake? Welk beleid wordt gevoerd rond controle en kwaliteitsbewaking inzake huisvesting voor buitenlandse arbeiders die buiten het kader van seizoenarbeid vallen, zoals in de bouwsector, en die in allerhande verblijfsaccommodaties terecht komen? In welke maatregelen voorziet u hier? Hoe verloopt de uitwisseling van gegevens tussen de sociale inspectie en de Wooninspectie, om misbruiken aan te pakken? Heeft dit al concrete resultaten opgeleverd? Hoe staat u tegenover de suggestie van de Vlaamse Wooninspectie om tijdelijke woongelegenheden op te richten voor deze arbeidskrachten?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort (CD&V): Gemeenten zenden steeds meer signalen uit over problemen met huisvesting voor tijdelijke buitenlandse arbeiders. Er is immers geen overzicht van deze buitenlandse arbeiders en hun verblijfplaats aangezien zij zich vaak niet inschrijven in het bevolkingsregister, noch melding doen van hun verblijf want dat zijn ze niet verplicht. Bepaalde gemeenten stellen zich vragen over de kwaliteit van deze huisvesting. Op basis van contacten met lokale wijkagenten zien we dat deze mensen zowel gehuisvest worden in woningen die bedrijven in eigendom hebben, als in voormalige logementshuizen, maar ook in vakantiewoningen.

Om het fenomeen van feitelijk kamerwonen in te perken, zijn er plaatselijke initiatieven. Zo heeft het college van burgemeester en schepenen in Heusden-Zolder een principiële beslissing genomen om inschrijvingen van meer dan drie niet-verwanten in een woning niet meer toe te laten.

Deze problematiek moet echter niet alleen op lokaal, maar zeker ook op regionaal vlak worden aangepakt, anders verplaatst het fenomeen zich naar andere gemeenten. Momenteel blijft het fenomeen te veel onder de radar. In de verslagen van de Vlaamse Wooninspectie, waarnaar de heer Segers daarnet ook al verwees, werd de voorbije jaren al gewezen op het feit dat de problematiek van de buitenlandse arbeidskrachten nog onbekend terrein is. Aldus blijkt niet geweten te zijn over hoeveel mensen het eigenlijk gaat en waar zij precies gehuisvest worden of verblijven. In Nederland bestaat er wel een beleid omtrent de huisvesting van tijdelijke buitenlandse arbeiders, met een duidelijk kader om wantoestanden te vermijden.

Minister, bestaat er in Vlaanderen enige vorm van overzicht of controle op tijdelijke buitenlandse arbeiders en hun huisvesting? Werd inmiddels in kaart gebracht waar deze arbeidskrachten verblijven, zoals in het jaarverslag 2012 van de Vlaamse Wooninspectie werd bepleit? Hoe wilt u dit fenomeen aanpakken om wantoestanden te vermijden? Op welke manier wilt u een overzicht creëren en de kwaliteit van de huisvesting controleren en bewaken? Hoe kunnen gemeenten

omgaan met dit fenomeen? Welke instrumenten kunnen worden ingezet en hoe past dit juridisch in elkaar? Kan er een leidraad komen voor werkgevers die op een correcte manier in huisvesting willen voorzien voor hun tijdelijke buitenlandse arbeiders? Zal er hierover verder overleg georganiseerd worden met de verschillende actoren?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, er zijn veel technische vragen gesteld, vergeef mij dus op voorhand als ik een beetje saai wordt. Maar het is goed dat iedereen hier een duidelijk antwoord krijgt.

De twee eerste vragen van de heer Segers werden min of meer herhaald door de heer de Kort.

Voor alle duidelijkheid: de huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten wordt op net dezelfde manier gecontroleerd als eender welke andere huisvesting. Maar er is wel een verschil voor seizoenarbeiders. Ik heb al wat burgemeesters uit de provincie Limburg over de vloer gehad. Zij hebben heel specifiek met seizoenarbeiders te maken. Zij zijn bij mij bepaalde problemen komen aankaarten. Ik heb hun gezegd dat wij die moeten bekijken. Maar zoals het in dit land altijd gaat, is het meestal een mix van bevoegdheden. Zo is het afleveren van arbeidskaarten absoluut niet onze bevoegdheid. Dat neemt niet weg dat je goed moet kunnen samenwerken. Gelet op het feit dat de collega's aan de overkant van de straat deze coalitie gunstig gezind zijn, denk ik dat het nu net iets beter lukt dan daarvoor.

Alle gekheid op een stokje, er werd in 2008 wel een afwijkende regeling ingeschreven in het toenmalige kaderdecreet voor seizoenarbeiders in de land- en tuinbouw. Seizoenarbeiders zijn arbeiders voor maximum 65 dagen, voor wie dat niet weet. De kwaliteitseisen werden voor deze types van huisvesting verlaagd. Zo werden de eisen die gelden voor de vloeroppervlakte verlaagd. Er zijn ook minder waarborgen op het vlak van de privacy van de bewoners. Ik weet niet of dat een goede zaak is, maar dat was in elk geval niet het probleem volgens de burgemeesters uit Limburg.

Voor de controle van deze kamers gebruikt men wel een specifiek technisch verslag, net omdat een aantal voorwaarden anders zijn dan bij een reguliere controle.

De uitwisseling van gegevens gebeurt altijd dossiergebonden. Er wordt iets vastgesteld, er wordt een dossier opgemaakt, en met dat dossier gebeurt er uitwisseling van gegevens. De samenwerking is door de vorige minister niet geformaliseerd. Als de sociale inspectie informatie over slechte woningkwaliteit doorgeeft aan de Wooninspectie, moet er ook opgetreden worden. Ik denk dat dat goed is, ook als het over tijdelijke huisvesting gaat.

Een geformaliseerde uitwisseling van gegevens tussen alle belanghebbenden – bijvoorbeeld inspecties en overheden – staat op het programma. Er wordt aan gewerkt. Gisterenvoormiddag heb ik een onderhoud gehad met staatssecretaris Tommelein, die onder andere bevoegd is voor de privacy en de sociale Fraude. We willen vermijden dat mensen in schrijnende sociale toestanden terechtkomen. We hebben besproken wat er eventueel zou kunnen gebeuren, welke aanpassingen er nodig zijn aan de Wooncode om dat te kunnen garanderen. Ook het contact met de Vlaamse Inspectie Werk en Sociale Economie is belangrijk. We moeten immers ook binnen onze bevoegdheden kijken. Ik wil u nog ter informatie meegeven dat de Sociale Inspectie vandaag zeven federale inspecties en één Vlaamse omvat. Het is dus een echt kluwen.

EU-burgers hebben het recht om zich gedurende drie maanden te verplaatsen zonder dat ze een arbeidskaart of wat dan ook moeten aanvragen. Buitenlandse arbeidskrachten van buiten de EU moeten uiteraard wel voldoen aan een aantal verplichtingen en voorwaarden van de vreemdelingenwetgeving en worden bijkomend ingeschreven in het vreemdelingenregister of het wachtregister.

Het gaat hier echter louter over inschrijven in een register. Als men ingeschreven wordt in bijvoorbeeld het vreemdelingenregister, wordt nooit de reden vermeld waarom men ingeschreven wordt. Er wordt dus nooit bij vermeld dat men bijvoorbeeld tijdelijk seizoensarbeid komt verrichten. En dat is heel jammer, want anders zou zo'n register een bron kunnen zijn van bijkomende, zeer waardevolle informatie die je voor alles kunt gebruiken, bijvoorbeeld voor het in kaart brengen van bepaalde fenomenen, positief of negatief. Maar dat wordt dus niet geregistreerd. Het gaat louter om inschrijving.

Wij hebben momenteel dus totaal geen zicht op de grootte van de populatie: bij de niet-EU-burgers wordt bij hun inschrijving geen reden vermeld, en EU-burgers mogen hier maximaal drie maanden verblijven zonder een arbeidskaart of wat dan ook aan te vragen. We moeten in overleg met collega Tommelein en andere federale collega's eens kijken hoe we dat toch kunnen doen, want ik vind het wel belangrijk om dat in kaart te kunnen brengen.

U kaart terecht de problematiek van de huisvesting aan. Er zijn al heel veel burgemeesters, niet toevallig uit de provincie Limburg, met soortgelijke problematieken naar mij gekomen. Daar zitten echt wel lacunes in de wetgeving. We moeten dat dus echt aanpakken, want bepaalde gemeenten worden daar heel hard mee geconfronteerd, en hebben ook nood aan zulke arbeidskrachten. We moeten dat op een humane manier kunnen faciliteren.

Wie bewaakt en controleert de huisvesting vandaag? Dat is het Agentschap Wonen-Vlaanderen op het administratieve niveau, de Vlaamse Wooninspectie van het agentschap Inspectie RWO als het strafrechtelijk moet, maar uiteraard doen ook de gemeenten een aantal controles. Dat zijn geen specifieke controles, zij passen in de algemene controle op de woningkwaliteit. Wel werd in 2008 een afzonderlijk regime ingevoerd voor de huisvesting van seizoensarbeiders in de land- en tuinbouwsector. Het ging dan over soepelere oppervlaktevereisten, minder voorschriften voor privacy en zo meer. Het is goed dat dat in het verleden al gebeurd is.

De gemeenten volgen de procedures van kwaliteitsbewaking van de Vlaamse Wooncode. Dat wil zeggen dat ze zelf controles kunnen en mogen doen, dat ze advies kunnen vragen aan de gewestelijk ambtenaar in het kader van de procedure van ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring, en dat men een melding kan doen aan de wooninspecteur met de vraag een onderzoek op te starten.

Mijn vaststelling is dat gemeenten vandaag, als ze dat willen, voldoende kunnen optreden om het te handhaven. Ze worden echter met nog andere problematieken geconfronteerd. Waarom woont iemand tijdelijk op zo'n kamer? Waarom is die hier ingeschreven? Wat is de reden van het verblijf? Is het een seizoensarbeider? Is het een arbeidskracht?

Ik denk dat het goed is dat we al overleg hebben gepleegd. Ik vind het ook zeer goed dat de collega's de aandacht vestigen op dit thema, want in sommige provincies speelt dit echt wel, en we moeten daar oog voor hebben. Als we tijdelijke arbeidskrachten hebben, moeten we daar ook de verantwoordelijkheid voor dragen, zowel wij, de federale overheid als de lokale besturen, om die mensen op een menselijke manier te kunnen opvangen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers (N-VA): Minister, dank u voor het omstandige antwoord. Het is een materie die toch heel wat invalshoeken kent en die u mooi hebt geschetst. In verband met de contacten die u gisteren had met staatssecretaris Tommelein, is het een belangrijk aandachtspunt dat de materie beter verdient en dus zal worden aangepakt. We voelen inderdaad het verschil stijgen tussen enerzijds seizoensarbeid waarvoor reeds een afwijkende regeling bestaat, en anderzijds wat buiten die seizoensarbeid valt maar dezelfde woonproblemen creëert. In die context zijn de rol en de instrumenten die de lokale besturen in de toekomst eventueel zouden kunnen opnemen, van belang. Het lijkt me belangrijk dat het kader en het beleid omtrent deze materie in de komende weken, maanden en jaren verder wordt uitgebreid.

Er is nog een aspectje in verband met de laatste vraag, de vergelijking met het voorbeeld van Nederland, waar eventueel van overheidswege in gebouwen wordt voorzien om specifiek in te richten voor dergelijke woningen. Denkt u aan dat soort van initiatieven?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort (CD&V): Minister, ook op mijn beurt dank voor de aandacht die er al aan wordt geschonken. Het is goed dat u ter zake verder overleg pleegt, ook met staatssecretaris Tommelein, om die problematiek op een goede manier aan te pakken.

Het zou ook goed zijn dat er een leidraad kenbaar zou worden gemaakt, eventueel via de VVSG, zodat alle lokale besturen weten hoe ze die problematiek kunnen aanpakken. Zou er een probleem zijn als de gemeenten spontaan het initiatief nemen om de reden waarom men zich inschrijft in het vreemdelingenregister extra te vermelden? Het is misschien een pluspunt om op die manier een appel te doen ten aanzien van de lokale besturen. Is het mogelijk om aan de werkgevers die regelmatig een beroep doen op seizoenarbeiders, een leidraad ter zake te bezorgen? Ten slotte denk ik dat het ook goed is dat we voor onze Vlaamse bouwerven zelf het voorbeeld geven. Er zijn een aantal grote bouwerven waar men op de site zelf wordt geconfronteerd met wooncontainers. In het verleden hebben we dat bij een werkbezoek nog gezien. Op dat ogenblik denk je dat je niet in Europa bent, maar ergens in een ontwikkelingsland. Ik denk dat we daar aandacht voor moeten hebben. Voor de Vlaamse bouwerven zouden we zeker en vast maatregelen moeten treffen.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, ik heb mijn jeugd doorgebracht in de mooiste gemeente van Haspengouw: de fruitstreek. Ik heb dus enige voeling met deze problematiek. Je kunt er drie verschillende vakantiejobs doen naargelang het ogenblik dat je ze uitoefent: je kunt kersen, appelen of peren plukken om een centje bij te verdienen als student. Maar alle gekheid op een stokje: ik heb vaak tussen de fruitbomen gestaan met heel wat van die tijdelijke arbeidskrachten. In het begin waren dat vooral sikhs: mensen uit de Punjab in India. Daarna waren het Polen en dan steeds meer Spanjaarden. Je kunt zo zien waar de economische recessie toeslaat in Europa als je kijkt naar wie er in de zomer tussen de fruitbomen staat in ons land.

Ik hoor u zeggen dat u zowel werkgevers als lokale besturen wenst te informeren en te sensibiliseren over de kwaliteitsnormen waaraan die tijdelijke huisvesting moet voldoen. Maar in hoeverre worden de mensen die hier komen werken, zelf geïnformeerd over de rechten die ze hebben, over de huisvesting waarop ze moeten kunnen rekenen wanneer ze hier komen werken? In hoeverre zijn ze geïnformeerd over de kanalen waarlangs ze eventueel klachten kunnen indienen of met vragen omtrent hun huisvesting terecht kunnen? Ik denk dat dat geen

onbelangrijk aspect is van de problematiek. Probeer ook die mensen te bereiken, al dan niet in samenwerking met de minister van Werk bijvoorbeeld.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Segers, als ik me niet vergis zijn dat in Nederland een soort van getto's, vergeef me het woord, heel grote kazernes die vol worden gestopt met seizoenarbeiders en dergelijke meer. Dat fungeert met een conciërge. De werkgevers investeren er mee in. Ik kan me vergissen, als men mij van gedacht kan doen veranderen, heel graag, maar ik heb begrepen uit de contacten die ik heb gehad met bijvoorbeeld de burgemeester van Genk en Borgloon, waar de heer Vandenbroucke naar verwees, waar er heel veel seizoenarbeid is, dat men daar geen vragende partij voor is. Het zou een soort van getto creëren, en dat zou niet zo goed zijn.

Mijnheer de Kort, uw suggestie om eventueel via de VVSG een leidraad te maken voor de gemeenten en de werkgevers, vind ik goed. Ik denk dat je dat zelfs kunt uitbreiden naar de suggestie die de heer Vandenbroucke heeft gedaan om ook de arbeidskrachten in kwestie te informeren.

Ik denk dat we dat eigenlijk samen kunnen doen, dat zou goed zijn.

Mijnheer de Kort, u vroeg ook of we er niet voor kunnen zorgen dat wanneer iemand zich inschrijft in het Vreemdelingenregister, we dat erbij schrijven. Dat is een probleem van privacy. Vroeger bestond er een systeem waarbij elke seizoenarbeider of tijdelijke arbeider die naar hier kwam, op een website moest vermelden waarom. Dat initiatief is volledig afgeschoten door Europa. Het bestaat ook niet meer. We mogen dit niet doen wegens de privacy. Anders had het inderdaad een oplossing kunnen bieden al was het maar om het fenomeen in kaart te kunnen brengen. Nogmaals, tijdens de volgende gesprekken met staatssecretaris Tommelein zal dit wellicht nog ruimschoots aan bod kunnen komen.

De heer de Kort stelde nog een vraag over de grote opdrachten. De woonkwaliteit van de arbeiders die naar hier komen om mee te werken aan grote opdrachten, wordt wel degelijk al heel goed gecontroleerd. Dat was een initiatief van collega Bourgeois in samenwerking met onder meer de Confederatie Bouw. Ook zij hechten belang aan een kwaliteitsvolle huisvesting van hun arbeidskrachten.

Als overheid hebben we een tweeledige functie. We hebben een voorbeeldfunctie, maar we moeten ook onze gemeenten en lokale besturen bijstaan om met het fenomeen om te gaan.

De voorzitter: De heer Engelbosch, die ik daarnet over het hoofd heb gezien, heeft het woord.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, ondertussen is alles zowat gezegd. Ik wil toch nog even het volgende opmerken. Ik woon ook in Haspengouw, in Sint-Truiden. Ik ken al decennialang de problematieken van de seizoenarbeid. Ik zie de laatste jaren toch dat er een enorme verbetering is. Vroeger stonden de containers of caravans waarin de seizoenarbeiders moesten slapen, bij wijze van spreken in de plantages. Er waren regelmatig ongevallen. Die tijden zijn voorbij.

We hebben nu even de reactie gekregen dat het veel te streng werd, dat de normen zo streng waren dat het bijna onmogelijk was om volgens de wet te handelen om de seizoenarbeiders huisvesting te geven. De minister merkte al op dat het een beetje versoepeld is, ook wat betreft de vierkante meters die nodig zijn per persoon. Ik meen dat het de goede kant opgaat.

Lokaal is er heel veel knowhow aanwezig. De steden die ermee geconfronteerd worden, kennen de wetgeving. Ook in mijn stad zie ik dat er tijdens het plukseizoen echt wel controles gebeuren. U mag ook niet onderschatten dat de boeren onderling ook een oogje in het zeil houden. Dat werkt vrij goed. Volgens mij is het niet nodig om zware veranderingen door te voeren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over onderzoek naar sociale fraude bij sociale huurders – 793 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het regeerakkoord is duidelijk wat sociale fraude betreft. Er staat in: "Elke vorm van fraude moet worden uitgesloten." De beleidsnota Wonen bouwt hierop verder met een hoofdstuk over de 'Beteugeling van domicilie- en sociale fraude'. Daarin lezen we dat het uw ambitie is om "de strijd tegen domiciliefraude en fraude met betrekking tot het al dan niet bezitten van een eigendom te versterken".

U wilt deze doelstelling realiseren door onder andere een betere informatiedoorstroming tussen de gerechtelijke overheden, de politiediensten en de sociale instellingen, door het aanpassen van de Vlaamse Wooncode en door het opstellen van een draaiboek rond domiciliefraude voor de sociale verhuurders.

Vorige week konden we in een nieuwsbericht op Focus/WTV vernemen dat een sociale woonmaatschappij in Oostende, De Oostendse Haard, een grootschalig fraudeonderzoek verrichtte bij de huurders. De resultaten waren verrassend. Er is bij De Oostendse Haard nagenoeg geen fraude met valse aangiftes of door het verstoppert van andere inkomsten. Slechts bij één persoon van de 1378 huurders werd fraude vastgesteld.

Dat is wel heel weinig, maar ook één persoon is er al één te veel. De huurster had tien jaar lang verzwegen dat ze eigenaar was van een andere woning terwijl ze ondertussen huurde bij de woonmaatschappij. Dat is niet te tolereren. Het is een inbreuk op artikel 52 van het besluit van de Vlaamse Regering waarin de reglementering van het sociale huurstelsel uitvoerig wordt beschreven. De sociale huurder wordt nu uiteraard uit de huurwoning gezet en riskeert een achterstallige huursom van 32.000 euro te moeten betalen.

Dit nieuws over De Oostendse Haard kwam zowat uit de lucht gevallen. Het is de eerste maatschappij die een dergelijk fraudeonderzoek uitvoerde.

Minister, vandaar mijn vragen aan u. Was de aanleiding voor het fraudeonderzoek bij de huurders van maatschappij De Oostendse Haard een initiatief van de maatschappij zelf of naar aanleiding van het nieuwsbericht waarin de naam van minister Bourgeois werd genoemd? Was het eerder toevallig?

Naast domiciliefraude zijn er nog andere vormen van sociale fraude. Zijn er nog andere zaken aan het licht gekomen die nog niet werden genoemd?

Zijn er aanpassingen om de sociale fraude bij een sociale huisvestingsmaatschappij op punt te stellen? Er wordt wel naar verwezen in het regeerakkoord, maar dan is

de volgende vraag of u ook andere maatschappijen zult aanmoedigen om een gelijkaardig fraudeonderzoek te voeren? Zo ja, staat daar reeds een datum op?

Beschikken de sociale huisvestingsmaatschappijen vandaag over voldoende instrumenten om domiciliefraude op te sporen? Ik zie dat er maar 1 op 1387 is. Er wordt dus een passage in het regeerakkoord en in de beleidsnota vermeld. Hebt u al stappen gezet om tot een betere informatie-uitwisseling tussen de sociale verhuurders en de huurders te komen en op deze manier sociale fraude te bestrijden? Dit punt werd in de vorige legislatuur ook nu en dan eens besproken naar aanleiding van iets dat in de media kwam over sociale fraude. Ik had toch graag geweten of er al stappen gezet zijn om verdere sociale fraude tegen te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp.a): Voorzitter, minister, elke vorm van fraude is natuurlijk verwerpelijk. Of het nu gaat om fiscale fraude of om sociale fraude, het is duidelijk dat we die niet kunnen tolereren, dat we ertegen moeten optreden.

Minister, u stelt ook in uw beleidsnota dat u heel fors wilt inzetten op de bestrijding van sociale fraude en domiciliefraude. U geeft zelf aan in uw beleidsnota dat fors zal worden gecontroleerd op de eigendomsvoorwaarde die vandaag bestaat. Een sociale huurder mag inderdaad geen volle eigendom mag hebben. U wilt maatregelen treffen. Het klopt toch dat dit in uw beleidsnota staat? U zegt toch dat de eigendomsvoorwaarde strikt moet worden toegepast, veel strikter dan vandaag het geval is?

U stelt ook dat dit soort onderzoek bijzonder tijdrovend en heel intensief is. Nu blijkt dat er in Oostende 1 geval is op 1400 huurders, en uit de cijfers die u hebt verstrekt op een schriftelijke vraag van de heer Hendrickx van 17 oktober 2014, blijkt ook dat het probleem – ik wik mijn woorden – toch niet zo heel omvangrijk is. Uit die cijfers blijkt dat welgeteld 68 gevallen van fraude werden vastgesteld in verband met de eigendomsvoorwaarde. We hebben het dan over binnenland en buitenland. Er zijn in totaal 115 gevallen vastgesteld, maar er zijn er 68 op een totaal van ongeveer 140.000 sociale huurders in Vlaanderen. Het lijkt me dus – ik druk me voorzichtig uit – niet zo’n ongelofelijk groot probleem te zijn. Ik herhaal dat elke vorm van fraude verwerpelijk is, maar we kunnen ons toch ook de vraag stellen, gelet op het intensieve van zo’n onderzoek, of we niet het gevaar dreigen te lopen dat we met een kanon op een mug schieten door de sociale huisvestingsmaatschappijen ook nog eens met deze administratieve verplichting op te zadelen.

Minister, vandaar is er een verklaring op eer. De FOD Financiën controleert dit. Er is, met andere woorden, al een controle. Is het uw intentie de SHM’s nog bijkomende administratieve lasten op te leggen? Vreest u niet dat er misschien andere prioriteiten zijn waar de SHM’s, gelet op de omvang van het probleem, beter prioritair op zouden inzetten?

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Voorzitter, een aantal zaken die hier zijn vermeld, verwonderen me sterk. Het gaat om een onderzoek dat in mijn thuisstad Oostende is gevoerd. Het is bijzonder interessant wie de verantwoordelijken van de SHM zijn. Wie is daar de voorzitter en de directeur, en wat zijn hun beweegredenen? Wie die beweegredenen kent, zal zich vragen stellen.

Het gaat om een gemeenteraadslid en een schepen van sp.a-signatuur. Ze hebben zelf verklaard dat ze een onderzoek hebben gevoerd om de stelling van de minister te ontkrachten dat er nogal wat sociale fraude in de sociale

huisvestingssector te ontwaren valt en dat de strijd hiertegen moet worden aangeboden. Volgens sp.a, een partij die sinds enkele maanden niet langer de staatssecretaris voor Fraudebestrijding levert, is dat niet langer een groot probleem.

Het onderzoek is gevoerd door mensen die op voorhand wisten wat het resultaat zou moeten zijn, namelijk de vaststelling dat het probleem bijzonder beperkt is. We moeten ons op zijn minst de bedenking maken dat het onderzoek wel enigszins in een richting zal zijn gestuurd. (*Rumoer*)

Ik begrijp dat de volksvertegenwoordigers van sp.a dit vervelend vinden. Ik zou dat in hun plaats ook vervelend vinden. Om die reden bezondig ik me niet aan de goedkope politiek die de SHM in Oostende heeft willen voeren.

Minister, het benieuwt me of u er zicht op hebt welke aspecten in dat onderzoek van de SHM al dan niet zijn onderzocht. Indien het de bedoeling van de SHM is aan te tonen dat het probleem bijzonder klein is, heeft de SHM misschien niet bijzonder veel moeite gedaan om heel veel te vinden. Dat lijkt me logisch.

Ik ben benieuwd naar uw antwoord. Misschien zult u me verrassen en verklaren dat het onderzoek bijzonder grondig is gevoerd en dat alle mogelijke aspecten in de strijd tegen de sociale fraude binnen de sociale huursector bij die 1378 huurders onder de loep zijn genomen. Dat zou me bijzonder verheugen, maar het is voor mij nog steeds een open vraag. Ik vraag het u omdat ik de beweegredenen ken van de mensen die het onderzoek hebben gevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem (Open Vld): Voorzitter, ik wil even mijn bedenkingen naar voren brengen. Ik vraag me immers af wie de controles heeft uitgevoerd. Als de SHM gewoon zelf de kadasters en de belastingaangiftes heeft nagekeken om te zien of iemand een eigendom heeft, is dat een gemakkelijke controle. Ik kan me moeilijk voorstellen dat de 1378 huurders allemaal zijn gecontroleerd.

Eigenlijk is het een principiële kwestie. Ik vind dat het om rechtvaardigheid gaat. Er staan momenteel 140.000 mensen op de wachtlijst. Als zij dat horen, snappen ze dat niet en vragen ze zich af hoe dat mogelijk is. Ik zal dit toelichten met voorbeelden in beide richtingen. Die schrijnende verhalen zijn het gevolg van de huidige regelgeving. Ik vraag dan ook om een grondige evaluatie.

Bij een echtscheiding blijft de man soms in de woning omdat hij het meest verdient en de lening moet afbetalen. De vrouw moet om een of andere reden een ander huis zoeken. Ze komt zelfs niet in aanmerking voor de wachtlijst voor een sociale woning. Ze is op dat moment immers nog eigenaar van een woning.

Dit leidt soms tot schrijnende situaties. Er is geen tijdelijke oplossing voor mensen die soms slaag krijgen en ten einde raad zijn. We moeten hier rekening mee houden. Die mensen schrijven iedereen in de gemeente aan omdat ze ten einde raad zijn. Ze vinden geen betaalbare woning. Het proces loopt nog. Dat zijn acute noodsituaties die niemand kan verhelpen.

Sommige mensen wonen in een sociale woning, maar horen daar eigenlijk niet thuis. Dat is dubbel schrijnend. Zelfs als slechts 10 procent van de mensen zeurt, vind ik dat dit daadkrachtig moet worden aangepakt.

Er zijn nog andere gevallen gekend. Het gaat niet enkel om de vraag of iemand al dan niet een huis bezit. Mensen kunnen een huis erven. Als ze dat binnen het jaar verkopen, hebben ze opnieuw geen huis meer en mogen ze ook in een

sociale woning blijven wonen. De middelen maken deel uit van de vereffening. Bij de verdeling krijgen ze een som.

Ik heb de levenslange huurcontracten grondig onderzocht. We kunnen het de mensen niet kwalijk nemen. Het systeem laat dit immers toe. Sommige mensen zijn alleen en ze leren een partner kennen. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Minister, dat mag natuurlijk niet verboden worden. Ik wens u alle geluk.

Er is echter een negatief effect. Relaties duren niet meer levenslang. Iemand die in een sociale woning woont, heeft daar misschien vijf, zes of zeven jaar op moeten wachten. Die persoon moet slechts 22 procent van zijn jaarinkomsten aan huur betalen. Hij ziet dat als zijn zekerheid. Als hij een nieuwe relatie begint, vraagt hij zich af hoelang die zal duren. Het is mogelijk dat de nieuwe partner hem na drie jaar beu is en dat hij dan weer zeven jaar op een wachtlijst moet staan. *(Opmerkingen. Gelach)*

Dit is niet grappig. Dit is de realiteit. *(Opmerkingen)*

Iedereen zou de sociale woonwijken eens moeten bezoeken. Het is daar zo. Dat is wat de mensen daar vertellen. Ik kan zeker tien sociale woningen opsommen die leegstaan omdat de betrokkene een laag inkomen heeft en de facto bij iemand anders woont. Hij blijft die 200 euro huur echter wel betalen. De partner zou immers kunnen overlijden. Ze zijn nog niet getrouwd. Die vraag is nog niet gesteld. De betrokkene wil zeker zijn dat hij terug naar zijn woning kan. We kunnen hiermee lachen, maar het is zo.

Mijn vraag heeft niet enkel betrekking op eigendommen. Het gaat ook om het gezinsinkomen. De SHM's hebben er voordeel bij een grondig onderzoek te laten uitvoeren. De vraag is echter of ze dat zelf moeten doen. In dat geval zijn ze immers tegelijkertijd controleur en rechter. Moet er geen speciale cel komen die een auditcontrole op de SHM's uitvoert? De SHM's hebben een plicht. Indien we naar de controles en de auditverslagen kijken, merken we dat niet iedereen de regelgeving zeer strikt toepast. De SHM houdt er andere gewoontes dan de andere SHM op na.

We moeten eerlijk zijn. De SHM's zijn ook gebaat bij goede huurders. Ik vind persoonlijk dat sociale woningen moeten dienen voor de mensen met het laagste inkomen. Als dan toch een alleenstaande iemand die werkt in huis neemt, stijgt ook de huur. De huur bedraagt dan 22 procent van het gezinsinkomen. Op die manier krijgt de SHM een hogere huur.

Minister, er zijn nog heel wat uitdagingen. Ik vraag me af hoe u dit allemaal zult aanpakken.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, ik wil toch even reageren op de woorden van de heer Anseeuw. Hij meent een intentieproces te moeten maken van de mensen die het onderzoek naar fraudegevallen hebben uitgevoerd. Hij durft dan ook nog een politieke link te leggen tussen mijn politieke partij en de mensen die het onderzoek voeren. Hij heeft hierbij gesuggereerd dat we een en ander bewust willen minimaliseren of onder de mat willen vegen. Niets is minder waar.

Ik heb mevrouw Hostekint in haar eerste zin horen verklaren dat elk fraudegeval er eentje te veel is. Ik verwijs ook naar initiatieven die tijdens de vorige legislatuur zijn genomen om dergelijke zaken strenger aan te pakken. Het is

echter een feit dat wij een probleem hebben met een bepaalde retoriek die met betrekking tot de sociale huisvesting wordt gebruikt.

Of het nu gaat over taalbereidheid, fraude of mensen die zogenaamd hoge inkomens hebben en onterecht een sociale woning bezetten waarop ze geen recht hebben: steeds opnieuw wordt er een perceptie gecreëerd die niets te maken heeft met de realiteit. En de realiteit, dat zijn de cijfers die in de antwoorden staan die de minister zelf geeft op vragen van mensen van de oppositie en van de meerderheid.

Daarmee zeg ik niet dat je daarrond geen beleid moet voeren. Maar ik heb stellig de indruk dat men enerzijds een perceptie voedt, om die daarna molenwiekend te kunnen bestrijden om toch maar de indruk te kunnen wekken dat de kracht van verandering effectief in het beleid geslopen is en dat, na de vermaledijde periode van 25 jaar socialisme, eindelijk komaf wordt gemaakt met uit de hand lopende problemen, die, zoals blijkt uit de cijfers, toch in een bepaalde context en perspectief moeten worden geplaatst.

Dat is het probleem van mijn partij. Mijn partij heeft geen enkel probleem met het feit dat fraude wordt aangepakt, maar wel met de retoriek die wordt gevoerd en die uiteindelijk leidt tot stigmatisering van een groep mensen die terecht gebruikmaakt van een sociaal voordeel en een bepaalde sector in een slecht daglicht stelt. Dat is ons probleem.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Vandenbroucke. Ik zie dat de effecten van het gedicht bij de opening van deze zitting al zijn uitgewerkt.

Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Vandenbroucke, het is inderdaad waar dat mevrouw Hostekint begonnen is met te zeggen dat elke vorm van fraude verwerpelijk is. Dat is ook wat wij altijd zeggen. Elke vorm van fraude is verwerpelijk, zowel fiscale als sociale fraude.

Mevrouw Coppé, ik kende het bewuste onderzoek niet. Zo kent u dan ook meteen het antwoord op uw vraag naar de opdrachtgever. Het was dus alvast niet ik die daartoe opdracht gaf, noch de administratie. Het is een eigen initiatief geweest van de zeer ijverige mensen van de bewuste SHM.

Gisteren heb ik dan, na lang aandringen, eindelijk een antwoord gekregen op mijn vraag naar wat er in het onderzoek staat en de resultaten ervan. Dit is het onderzoek: één A4. Dus, ik wil toch maar even aantonen dat ik enige twijfels heb bij het sérieux waarmee dit onderzoek werd uitgevoerd.

U vraagt mij wat er eigenlijk gecontroleerd werd. Focus TV heb ik niet gezien, maar ik heb het wel gelezen in de kranten. Daarin staat dat "sociale fraude helemaal overroepen wordt want dat er maar één geval is vastgesteld op onze 1378 huurders". Nu, voor alle duidelijkheid: ik vind elke vorm van sociale fraude verwerpelijk, net zoals ik elke vorm van fiscale fraude verwerpelijk vind. Waarom ook sociale fraude? Omdat je, als je dat doet, eigenlijk de plaats inneemt van iemand die er wel recht op heeft. Dat is mijn grootste fundamentele probleem met sociale fraude.

Ik wil even terugkeren naar de oorspronkelijke vraag, over het onderzoek van De Oostendse Haard. Wat hebben zij gecontroleerd? Eigendommen. That's it. Eigendommen, mevrouw Coppé. Ja, sorry, maar u vroeg mij wat ze allemaal hadden gecontroleerd: domiciliefraude, enzovoort. Neen, alleen eigendommen. Daar hebben ze vastgesteld dat er inderdaad blijkbaar maar één persoon is die een eigendom heeft, dat verzwegen heeft en toch een sociale woning heeft.

Wat eigendom betreft, wil ik een belangrijk punt aanhalen, dat heel duidelijk in de beleidsnota staat. Hiermee geef ik voor een stuk een antwoord op de vraag van mevrouw Hostekint. Nu staat er dat je geen volle eigenaar mag zijn. Dat impliceert eigenlijk – iedereen die een klein beetje intelligent is, verstaat dat – dat je wel voor 95 procent eigenaar mag zijn. Dat gebeurt.

Wat we nog willen aanpakken, is de controle op de eigendommen. We weten ook allemaal zeer goed dat het veel gemakkelijker te controleren is of iemand hier in België een eigendom heeft dan in het buitenland of zelfs in het land van herkomst. Waarom? In bepaalde landen, zoals Marokko, Turkije enzovoort, ontbreken er gewoon kadasters. En, mevrouw Hostekint, men moet inderdaad een verklaring op eer ondertekenen. Maar als de betrokkene die verklaring op eer ondertekent en gewoon weet dat er geen mogelijkheid bestaat dat er controle wordt uitgevoerd, dan teken ik ook heel graag verklaringen op eer.

Voor alle duidelijkheid en voordat ook hiervan weer een karikatuur wordt gemaakt: wil ik hiermee zeggen dat iedereen een potentiële fraudeur is? Nee, dat heb ik niet gezegd. U, vanuit sp.a, vindt dit een onderzoek dat garant moet staan om te kunnen tegenspreken waar deze Vlaamse Regering voor gekozen heeft, namelijk een zeer humaan, maar ook correct sociaal beleid. Zeg ik hiermee dat uw minister dat de vorige keer niet heeft gedaan? Neen, dat zijn mijn woorden niet. Maar als dit wordt aangehaald als een soort van grote referentie om te bewijzen dat minister Homans toch wel overdrijft met de sociale fraude – want kijk, er is maar één geval –, sorry, maar dan vind ik dit geen eerlijk debat.

Mevrouw Coppé, u bent de oorspronkelijke vraagsteller. Waarnaar hebben ze precies gezocht? Enkel eigendommen, voor de rest niets. Geen enkele vorm van andere fraude is mee onderzocht, enkel de eigendommen. Ik heb de problematieken uitgelegd waarmee de SHM's dan worden geconfronteerd.

Nu, ondertussen hebben we al een paar maatregelen genomen. Mevrouw Hostekint, u vroeg of, als je een veel meer doorgedreven controle voert op sociale fraude, dat niet zou kunnen impliceren dat er een extra administratieve last bij komt voor de SHM in kwestie. Wat dat betreft, kan ik u geruststellen, althans wat binnenlandse eigendommen betreft. Vanaf begin februari zullen de SHM's de informatie rechtstreeks doorkrijgen via Cadnet, zodat zij het niet allemaal zelf moeten opvragen. Dat geldt dus voor binnenlandse eigendommen.

Wat buitenlandse eigendommen betreft, heb ik, in samenspraak met staatssecretaris Tommelein, met wie ik gisteren over heel veel nuttige onderwerpen heb gesproken, bekeken hoe we dit kunnen aanpakken. Ik vind het fundamenteel oneerlijk dat er een verschil is in de mogelijkheid op controle. Dat vind ik fundamenteel oneerlijk.

Ik rond af. Ik zal volop blijven inzetten. Ik niet alleen. Het regeerakkoord somt een aantal maatregelen op. Ook mijn beleidsnota somt een aantal maatregelen op. Ik zal volop blijven strijden tegen elke vorm van fraude. Ik zal volop blijven strijden tegen elke vorm van sociale fraude. Ik zal er ook volop voor blijven strijden dat diegenen die niet frauderen, maar al jaren op een wachtlijst staan en wel recht hebben op een sociale woning, eindelijk kunnen krijgen waarop ze recht hebben.

Mevrouw Van Volcem, u hebt een hele beschouwing gegeven en suggesties gedaan. En inderdaad, er is nog veel werk aan de winkel. Maar we zijn er mee bezig, geloof me vrij. Uw partijgenoot, Bart Tommelein, zit ook wat dit betreft op de lijn van de meerderheid. We vinden elkaar hier dus wel in.

Mijnheer Vandenbroucke, u zei dat de meerderheid – u had het over de minister of de regering, ik weet het niet meer zo goed – altijd maar wil uitpakken, met één concreet voorbeeld. Ten eerste, het zijn de parlementsleden die bepaalde

cijfers opvragen. Het is niet zo dat ik begin met bepaalde percentages te communiceren. Het is jullie volste recht. Ik heb vroeger ook jullie minister heel veel werk aangedaan met het stellen van schriftelijke vragen. Ik heb daar geen enkel probleem mee. We hebben dat debat al in de plenaire vergadering gevoerd en ook hier. Ik wil het debat elke dag voeren, want ik vind dat we hier echt, echt, echt recht in onze schoenen staan. Absoluut. Ik vind dat we hier heel sociaal en rechtvaardig zijn.

Maar u verwijst elke keer naar hetzelfde. U hebt het over cijfers, en ik denk dat u concreet verwijst naar de cijfers van mevrouw Hostekint over het aantal gezinnen dat eigenlijk een te hoog inkomen heeft om recht te hebben op een sociale woning. Voor alle duidelijkheid: dat is geen fraude. *(Opmerkingen van de heer Joris Vandenbroucke)*

Nee, nee, nee, maar ik wil dat hier wel nog even meegeven, omdat het hier eigenlijk gaat over fraude enzovoort. Voor alle duidelijkheid: iemand met een te hoog inkomen die in een sociale woning woont en dan een iets of wat hogere huur betaalt, pleegt geen fraude. Dat is toegestaan.

U kunt 7,5 procent misschien weinig vinden. Maar dat zijn 12.000 sociale woningen van de 144.000 die we in Vlaanderen hebben die nu bewoond worden door mensen die, op basis van hun inkomen, perfect ergens anders zouden terechtkunnen. U kunt dat misschien sociaal vinden, mijnheer Vandenbroucke, maar ik absoluut niet. Ik weet dat u intellectueel eerlijk bent. Ik weet ook dat u niet de man van de karikaturen bent. Maar ik zou u willen vragen van ons niet de meerderheid te maken die de sociale fraude nu eens heel hard wil aanpakken.

Wij willen die hard aanpakken, maar op een sociale en rechtvaardige manier. Als het echt de bedoeling is van sp.a om onze manier van aanpakken aan te vallen met documentjes, met een groot en diepgaand onderzoek van één pagina, excuseer, maar dit vind ik echt niet geloofwaardig.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik had niet gedacht dat de discussie zo heftig zou worden gevoerd naar aanleiding van deze vraag. We vernamen via de televisie dat er zo maar één maatschappij is die een onderzoek doet, dus ik dacht dat dit het begin was, dat er nog zouden volgen en dat het waarschijnlijk wel op uw initiatief was geweest dat dit onderzoek naar domiciliefraude of sociale fraude in het algemeen was gebeurd. Ik verneem nu dat de maatschappij zelf aan zet is. U verwijst in uw antwoord naar een A4-blad. Zou het mogelijk zijn om daar een kopie van te krijgen?

Minister Liesbeth Homans: Ik zal het overmaken aan de commissiesecretaris.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Het lijkt me immers interessant om te kunnen beschikken over dat document van het onderzoek, want u zegt hier dat u enige twijfel hebt bij dat onderzoek. Deze commissie is het er altijd over eens geweest, ook in het verleden, dat iedere vorm van fraude moet worden aangepakt. Ik heb hier ook niets anders horen zeggen. Ik bleef echter wat op mijn honger. 1 persoon was niet in orde, op 1378 personen. Ik ken de praktijk en in mijn ogen was dat wel heel weinig. De aanleiding was vooral dat niet u werd genoemd, maar minister-president Bourgeois. Misschien gebeurde dat verkeerdelijk, omdat hij van West-Vlaanderen is. Ik vroeg me af of dat nu een initiatief was geweest van de minister-president. Ik ben gerustgesteld wat dat betreft. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Mijn laatste vraag was niet onbelangrijk: welke stappen zullen er ook worden gezet voor een betere informatie-uitwisseling tussen diensten? U hebt ter zake

eigenlijk reeds een insteek gegeven: vanaf begin februari kan er versterkt worden ingezet op de binnenlandse eigendommen. Dat lijkt me een eerste stap. Ik blijf erbij dat fraude niet kan, vooral omdat mensen die wachten, daardoor toch wel wat langer moeten wachten, omdat mensen op deze manier eigenlijk geen recht kunnen openen op een sociale huurwoning.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp.a): Voorzitter, ik zal niet verder ingaan op de laag-bij-de-grondse en wat mij betreft toch wel volledig onaanvaardbare insinuaties van de heer Anseeuw. Ik heb gisteren een aantal huisvestingsmaatschappijen opgebeld, ook die van Oostende. Omdat deze vraag op de agenda stond, heb ik meer informatie gevraagd over het onderzoek dat is gebeurd. Minister, dat is een onderzoek waarvan u misschien maar een samenvatting van één blaadje hebt. Ik ga ervan uit dat men om privacyredenen wel een aantal namen in dezen zal hebben geschrapt. Men heeft echter ook gezegd dat dit onderzoek is gebeurd door een bevraging bij de FOD Financiën. Mijnheer Anseeuw, als u zegt dat dit een politiek gestuurd onderzoek is, waarmee we eigenlijk verder geen rekening moeten houden, omdat het in het leven zou zijn geroepen om een politiek statement te maken, dan wil ik toch zeggen dat dit is gebeurd op basis van een bevraging bij de FOD Financiën. Als u die in twijfel wilt trekken, mij goed, maar dan is dat voor uw rekening.

Ik heb een aantal andere huisvestingsmaatschappijen opgebeld. Die zeggen eigenlijk hetzelfde. Ik wil nogmaals benadrukken dat iedere vorm van fraude verwerpelijk is. Elk geval van fraude moet worden aangepakt. Ik wil daar heel klaar en duidelijk over zijn. U zult mij het ook niet anders doen zeggen. Minister, u gelooft blijkbaar niet dat dit onderzoek van De Oostendse Haard op een objectieve manier is gebeurd. Abstractie makend van dat onderzoek wil ik dan toch even verwijzen naar de cijfers die u eind vorig jaar zelf hebt gegeven aan uw partijgenoot, de heer Hendrickx, die had gevraagd naar het aantal gevallen van fraude.

Minister, als u zegt dat dit debat op een intellectueel eerlijke manier moet worden gevoerd, dan moet u hetzelfde doen. U haalt hier immers het cijfer aan van het aantal gezinnen die meer zouden verdienen dan de maximaal toegelaten huur. Het zou gaan over 12.000 gezinnen. Dát is pas intellectueel oneerlijk. De cijfers waarnaar ik heb verwezen, zijn de cijfers die uw partijgenoot heeft opgevraagd. Hij vroeg hoeveel gevallen van fraude er zijn, hoeveel verklaringen op erewoord niet correct waren. Dat zijn de cijfers die u hebt gekregen van de FOD Financiën. Daaruit blijkt dat, op een totaal aantal van 140.000 sociale huurders in Vlaanderen, er welgeteld 68 waren die niet in aanmerking kwamen of die niet op een correcte manier die verklaring op erewoord hebben ingevuld. Dat zijn er 68 op 140.000, en dus niet de 12.000 waarover u het hebt. Dat zijn de cijfers die u hebt verstrekt.

Elk geval is er een te veel en niemand mag de plaats van een ander op de wachtlijsten pakken, maar laten we die wachtlijsten dan misschien aanpakken op een efficiënte manier, door meer sociale woningen bij te bouwen. Minister, ik wil me verzetten tegen de perceptie die wordt gecreëerd, en u moet niet zeggen dat u dat niet doet. Ik verwijs naar een uitspraak van u in Humo: "Wij komen mensen tegen die zes appartementen verhuren en daaruit een vorstelink inkomen halen, en die op de zojuist beschreven manier toch in aanmerking komen voor een sociale woning." Als u dat soort uitspraken doet, dan wekt u daarmee de indruk dat er heel veel sociale huurders zijn die fraude plegen. Dan wekt u daarmee de indruk dat er bij die sociale huurders mensen zijn die heel veel appartementen bezitten, terwijl uit de cijfers blijkt dat er 68 gevallen zijn in heel Vlaanderen. Dát zijn de feiten, en laten we het misschien bij de feiten houden.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Voorzitter, ik zal iets beknopter zijn dan de vorige spreker, al was het maar omdat ik de aandacht wil vestigen op een aantal punten en het debat niet wil doen verzanden in een stortvloed van woorden.

Minister, ik zal beginnen met het positieve dat ik heb onthouden uit uw antwoord, namelijk dat er zeer recent nog concrete stappen zijn gezet, ook door u, om sociale huisvestingsmaatschappijen structureel te gaan ondersteunen in die strijd tegen die sociale fraude. Ik vind dat bijzonder positief. Ook dat zou wel eens aan de aandacht ontsnappen. Ik wil dat toch wel aanstippen.

Ik wil toch een aantal zaken rechtzetten. Mijnheer Vandenbroucke, toen de microfoon uit stond, hebt u in een reactie tegen de voorzitter gezegd dat de liefde van twee kanten moet komen. Wel, ik wil u bijzonder graag zien, maar dat is bijzonder moeilijk als u met gratuite en persoonlijke aanvallen aan mijn adres komt. U zegt dat ik bepaalde zaken insinueer. U zegt dat ik een intentieproces maak. Mevrouw Hostekint heeft dat nu nog eens gezegd. Ze heeft dat een laag-bij-de-grondse aanval genoemd toen ik het had over een politiek gestuurd onderzoek. Ik heb niets geïninueerd. Ik heb alleen vastgesteld wat de beweegreden was, aan de hand van de eigen woorden van de verantwoordelijken van die sociale huisvestingsmaatschappij. Zij hebben zelf gezegd wat hun beweegreden was. Dan lijkt het me, als men een beetje kritische geest heeft, niet vreemd om de enige vraag te stellen die ik heb gesteld. Ik heb gevraagd wat er nu eigenlijk in dat onderzoek zat. Het antwoord van de minister was bijzonder duidelijk: dat onderzoek kan allesbehalve grondig en volledig worden genoemd. Dat is wat ik vaststel op basis van de woorden van de sociale huisvestingsmaatschappij en het antwoord van de minister. Ik weet niet wat ik fout heb gedaan. Ik stel alleen vast dat mevrouw Hostekint nu nog altijd enigszins op twee gedachten hinkt. Ze stelt dat elke vorm van sociale fraude er inderdaad uit moet, maar gaat het probleem a priori minimaliseren, dus moet er eigenlijk niet zo veel aan worden gedaan. Dat is eigenlijk wat ik hoor bij mevrouw Hostekint, ook in haar eerste betoog.

Ik ben het eigenlijk een beetje beu dat men zegt dat dit stemmingmakerij is, dat we mensen stigmatiseren. Neen, we willen heel gericht een aantal problemen aanpakken. Dat blijkt ook uit wat de minister heeft gezegd. Ik ga alleen maar uit van vaststellingen. Ik stel vast wat mensen zeggen, ik maak daar een bedenking bij en ik stel daar een vraag bij. Dat is het enige dat ik heb gedaan, mijnheer Vandenbroucke, mevrouw Hostekint, en ik denk niet dat u me dat kunt verwijten.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem (Open Vld): In tegenstelling tot mevrouw Hostekint ben ik eigenlijk zeer tevreden met de aanpak van de minister. Mevrouw Hostekint, u verwijst naar de efficiëntie van de wachtlijsten. Vandaag wachten 140.000 mensen op een sociale woning. Uw minister is daar verantwoordelijk voor. *(Opmerkingen van mevrouw Michèle Hostekint)*

Neen, neen. Dat is al lang geleden. Toen waren het er 70.000 en nu zijn het er 140.000.

U bent systematisch blijven kiezen voor levenslange huurcontracten. *(Opmerkingen van mevrouw Michèle Hostekint)*

U doet aan cliëntelisme terwijl onze regering de mensen die het echt nodig hebben, toegang wil verlenen tot die sociale woningen. Als 12 procent van de mensen een inkomen heeft van boven de 25.000 euro, dan moet u maar eens in zo'n sociale wijk gaan. Niemand begrijpt dat. Als u een sociaal hart hebt en voor rechtvaardigheid bent, dan begrijp ik niet dat u dat durft te verdedigen. Er is

daar een probleem, en ik ben zeer blij dat het in de toekomst zal worden aangepakt.

En dan wat de controle betreft. U zegt dat er op 140.000 woningen 68 woningen zijn gedetecteerd. De regelgeving zegt dat als u verkoopt binnen de twaalf maanden, dat het dan zelfs niet meer in aanmerking komt. En iedereen verkoopt zijn woning binnen de twaalf maanden. Dan hebt u geen eigendom meer op uw kadastraal inkomen.

Sociale fraude is meer dan een eigendom hebben. Sociale fraude is ook samenwonen en uw inkomsten niet aangeven.

De voorzitter: De heer Vandebroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandebroucke (sp.a): Collega's, we zijn het erover eens dat het grootste probleem moet aangepakt worden: mensen met woonnood in Vlaanderen moeten terechtkomen in een betaalbare en kwaliteitsvolle woning. Er staan veel gezinnen al jarenlang op een wachtlijst voor een sociale huurwoning. De belangrijkste manier om dat te verhelpen, is het bouwen van nieuwe sociale woningen. Dat zei ook de heer de Kort, ik zal hem blijven citeren, in augustus 2014 in Gazet Van Antwerpen. Daarop beslist deze regering om een besparing van 15 procent per jaar door te voeren. Ondertussen, en dat is mijn probleem, wordt er gezegd: "Wij gaan de druk op de wachtlijst verlichten door bijvoorbeeld wie te veel verdient naar de private huurmarkt te dwingen." (*Opmerkingen van minister Liesbeth Homans*)

Ja, het gaat om de nieuwe contracten. Kijk naar de realiteit. Er wordt gezwaaid met het cijfer 12.000. Trek er diegenen van af die je ervan moet aftrekken om de werkloosheidsval te vermijden. Trek er diegenen van af die inwonende werkende kinderen hebben. Hoeveel blijven er dan nog over van die 12.000? Ik ben de oefening aan het maken, maar het resultaat is alleszins mijlenver verwijderd van het cijfer dat constant wordt geciteerd. Minister, dat is ook niet intellectueel eerlijk.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort (CD&V): Ik kan mij perfect aansluiten bij wat de laatste spreker heeft gezegd. Maar, minister, er is bij de sociale huisvesting een heel ander probleem. Naar aanleiding van de opmerkingen die u hebt gemaakt en de antwoorden die u hebt gegeven, ben ik dat verder gaan onderzoeken. Er is veeleer een probleem in die zin dat je merkt dat wij de mensen die op een bepaald ogenblik in de sociale huisvesting terechtkomen aanmoedigen om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Wanneer de kinderen dan het huis verlaten, ontstaat een probleem van onderbezetting. Anderzijds word je in sommige woningen geconfronteerd met een probleem van overbezetting.

Minister, ik ben zelf voorzitter van een huisvestingsmaatschappij. Een aantal van onze mensen zal zeker ook bij u langskomen. Ik stel vast dat dit heel andere probleem van onder- en overbezetting bestaat bij sociale huisvesting. Minister, sommige zaken werken als drempels om daaraan te verhelpen, om op dat vlak een goede match te maken. Wij moeten daar een aantal initiatieven nemen. Ik wil daarover samen met u van gedachten wisselen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Coppé, u eindigde met te stellen dat er maar één geval is, maar dat misschien niet alles onderzocht is. Ik dacht dat ik in mijn eerste antwoord duidelijk was geweest. Ze hebben enkel gecontroleerd op eigendom. Voor de rest hebben ze niets gecontroleerd.

Mevrouw Hostekint, u weet dat ik niet altijd relletjes leuk vind. Ik heb genuanceerd. Ik denk dat niemand hier relletjes leuk vindt.

Mevrouw Hostekint, ik heb de uitslag van dat onderzoek opgevraagd. U beweert nu dat dat onderzoek er is gekomen op vraag van de FOD Financiën. *(Opmerkingen van mevrouw Michèle Hostekint)*

Dat hebt u gezegd. Ik zal u dan meedelen op basis waarvan dit 'onderzoek' is gemaakt. Ik plaats het woord 'onderzoek' tussen grote aanhalingstekens want als dit het resultaat is van een onderzoek, stel ik mij als minister wel vragen bij de grondigheid van dat onderzoek. Maar bon, dat is voor mijn rekening.

Van dat ene A4'tje moet je al een halve A4 aftrekken want daar staat "Geachte mevrouw de minister, wij zijn heel verheugd u dit onderzoek over te maken." Er blijft dus nog minder over dan een A4. Recto verso, weliswaar.

"Naar aanleiding van uw beleidsbrief heeft De Oostendse Haard bij al haar huurders een onderzoek naar de eigendomsvoorwaarden gevoerd." In die beleidsnota staat wel degelijk dat wij zullen inzetten op onder andere het aanpakken van sociale fraude. Ik hoor wat de heer Anseeuw zegt. Los van alle partijen, ik weet niet wat daar de partijpolitieke situatie is en wie waar welke verantwoordelijkheid opneemt in Oostende, daar wil ik mij niet mee bemoeien. Maar als u nu durft te beweren dat dit niet een soort van poging is om aan te tonen wat ik in de beleidsnota zegt. U zegt: "Hier, mevrouw de minister, er is één schrijnend geval. Schrijnend. Het is absoluut niet correct wat u zegt in uw beleidsnota." Los van het onderzoek, dat u zal overgemaakt worden – met veel plezier.

Mevrouw Hostekint, mijn excuses voor het feit dat ik daarnet was begonnen over het percentage van 7,5 procent, zijnde 12.000 mensen met een hoog inkomen. Ik dacht dat u of de heer Vandenbroucke daarnaar had verwezen. Oké, dat was een verkeerd citaat. Maar het klopt. U hebt die cijfers ook opgevraagd bij mij. U had het dus concreet over het aantal fraudegevallen en over de schriftelijke vraag van de heer Hendrickx naar een aantal cijfers. Maar u gaat hier heel kort door de bocht. Het aantal was inderdaad 68. Maar u vergeet dat het ging over verklaringen op eer en over buitenlandse eigendommen. Men is toevallig 68 gevallen tegengekomen. U moet nu niet doen alsof er in de hele Vlaamse huisvestingssector 68 gevallen een probleem met een eigendom vormen. Dit waren verklaringen op eer, verklaringen van mensen die wel bleken een eigendom te hebben in het land van herkomst en waar men toevallig achter is gekomen. Ik heb u daarnet nog de problematiek geschetst waarmee we geconfronteerd worden als we dat deftig willen controleren. Maar dit nu afdoen, als zijnde het getal, 68, van de problemen met eigendommen, is intellectueel oneerlijk want het ging over verklaringen op eer. U weet ook wanneer men dat moet doen, en het stond ook heel duidelijk in het antwoord dat het ging over eigendommen in het buitenland, in het land van herkomst.

Mevrouw Hostekint of mijnheer Vandenbroucke, een van u heeft verwezen naar een interview in Humo, waar ik inderdaad heb gezegd dat er mensen zijn die een sociale woning hebben en ondertussen zes appartementen verhuren. Mevrouw Hostekint, dat bestaat. Maar blijkbaar mag je niet zeggen dat dat bestaat, want dan is dat stigmatiserend en maak je er een karikatuur van. Maar dat bestaat. En u weet goed hoe dat kan: omdat er in het kaderbesluit staat ingeschreven dat je geen volle eigendom mag hebben. Dat impliceert dat je samen met je broer aan de Leien in Antwerpen een appartementsgebouw mag hebben met zes appartementen, en zelf voor 95 procent eigenaar zijn. De broer is voor 5 procent mede-eigenaar, en jij kunt dan die zes appartementen lucratief verhuren in Antwerpen en tegelijkertijd in een sociale woning wonen. *(Opmerkingen van de heer Joris Vandenbroucke)*

Maar als je ervoor zorgt via een of andere constructie dat dat niet bij uw inkomsten op uw belastingbrief terecht komt, mijnheer Vandenbroucke? We moeten ze niet wijzer maken dan ze al zijn. U zegt dat u aanstoot neemt aan die uitspraken en dat ik er een karikatuur van maak. Het is uw recht om dat te doen. Maar ik maak er geen karikatuur van. Ik geef een voorbeeld dat bestaat. Als u wilt doen alsof het niet bestaat, is dat uw volste recht. Vandaar dat wij in de beleidsnota hebben gezegd dat we de voorwaarde van de volle eigendom zullen schrappen. Ik gaf het voorbeeld van die zes appartementen, maar er zijn nog veel andere voorbeelden. We zullen natuurlijk wel rekening houden met het sociale aspect. Iemand kan in een echtscheiding belanden, of iets erven terwijl hij in verdeeldheid is met andere erfgenamen. Zo iemand moeten we niet uit zijn sociale woning zetten op het moment dat hij een eigendom erft. Je moet daar een billijke overgangperiode inlassen, waarbinnen men die eigendoms- en erfeniskwestie kan regelen. Daar heb ik geen enkel probleem mee.

Waar ik wel een probleem mee heb, is dat zodra de N-VA het begrip 'sociale fraude' in de mond neemt, dat volgens bepaalde partijen hier aanwezig stigmatiserend is. Het is stigmatiserend, los van de realiteit, we maken er een karikatuur van enzovoort. Ik heb al duizend keer gezegd dat niet elke bewoner van een sociale woning een fraudeur is, integendeel. Wat ik wel zeg en zal blijven zeggen, is dat ik elke vorm van fraude verwerpelijk vind. Iemand die een sociale woning bewoont en daar geen recht op heeft, neemt de plaats af van iemand anders. U of andere partijen kunnen dat misschien goed vinden, maar ik vind dat niet goed.

Mijnheer Vandenbroucke, we bouwen wel degelijk bij. Het debat over het vertragen van het groeipad en dergelijke hebben we gevoerd. We hebben dat in de vorige legislatuur gedaan, en nu nog eens. U moet nu niet doen alsof we niet meer gaan bijbouwen, maar het zal inderdaad aan een lager ritme zijn dan we vooropgesteld hadden.

Tegelijk waren we het er in deze commissie over eens dat we volop moeten inzetten op het energetisch zuinig maken van het sociale patrimonium dat we momenteel hebben. Dat kost handenvol geld, dat weet u ook. Het is een kwestie van prioriteiten stellen. Het is belangrijk, ook voor de huurders van sociale woningen, die meestal de allerminder in onze maatschappij zijn, dat ze eindelijk wat minder voor hun energiefactuur zullen moeten betalen, terwijl ze nu soms meer voor hun energie dan voor de huur betalen. Ik hoop dat iedereen het erover eens is dat het goed is dat we dat doen.

U bent teruggekomen op die 12.000 mensen met een te hoog inkomen en u hebt een aantal voorbeelden gegeven. Er zijn inderdaad mensen met werkende kinderen. En dan moet je ook nog rekening houden met een fractie van mensen die je niet in de werkloosheidsval terecht wilt laten komen. Dat heb ik ook allemaal gezegd tijdens de bespreking van de beleidsnota. Daar ben ik het dus absoluut mee eens.

U bent een onderzoek aan het doen. Ik ben in blijde verwachting. Maar stel nu nog dat het van 12.000 naar 2000 gaat, dan zijn dat er voor mij nog altijd 2000 te veel. Voor alle duidelijkheid: die mensen plegen geen fraude. Daarom willen wij net afstappen van die levenslange contracten. U wou het niet zeggen, maar ik dacht dat u het toch zou zeggen. Daarom heb ik er proactief op gereageerd: ik zal die niet uit hun huis zetten, want het geldt niet voor de lopende contracten. Het zal pas voor de nieuwe contracten zijn.

We willen dus afstappen van de levenslange contracten. En dan denk ik, mijnheer De Kort, dat we ook tegemoet kunnen komen aan de problemen die u schetst. Wat u zegt, is waar. Een gezin heeft bijvoorbeeld twintig jaar geleden een sociale

woning met vier slaapkamers gekregen. Ondertussen woont dat gezin er nog altijd, en ik vind het goed dat mensen zo lang mogelijk in huis willen blijven en ik vind het zeer normaal dat mensen veeleer in hun vertrouwde omgeving willen blijven, maar ik denk dat we twee zaken moeten doen. Om te beginnen willen we afstappen van die levenslange contracten, want anders kun je nooit ingrijpen in gevallen van onder- of overbezetting. Tegelijk is het de verantwoordelijkheid van sociale huisvestingsmaatschappijen om in de nabije omgeving van die complexen voor een meer aangepast aanbod te zorgen. Dat is voor alle duidelijkheid niet alleen de verantwoordelijkheid van de sociale huisvestingsmaatschappijen, maar ook van de Vlaamse overheid. We moeten daar absoluut op inzetten, want ik stel vast dat er heel veel onderbezetting is. En dat is heel jammer, want zo gaat er heel veel capaciteit in de sociale huisvestingssector verloren.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik wacht op het A4'tje waarop de resultaten van het onderzoek zijn weergegeven. Daarnaast denk ik, aangezien er een grote discussie over bestaat, dat het zinvol zou zijn dat er ook vanuit uw administratie een onderzoek zou gebeuren naar sociale fraude bij sociale huurders. We hebben in de beleidsnota gelezen wat u van plan bent, onder andere het opstellen van een draaiboek. Maar gezien de discussie hier, zou ik voorstellen dat u vanuit uw bevoegdheid zelf een onderzoek zou laten uitvoeren bij alle maatschappijen, zodat we over correcte cijfers beschikken, om het beleid daar vervolgens verder op af te stemmen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de toekomst van sociale verhuurkantoren (SVK's) – 850 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Taeldemam heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, tijdens de bespreking van de beleidsnota bleek dat iedereen, over alle politieke grenzen heen, ervan overtuigd is dat de sociale verhuurkantoren (SVK's) een cruciale rol spelen op de private huurmarkt. Een SVK biedt aan een private verhuurder tal van voordelen: de huur wordt altijd betaald, het ziet toe op het onderhoud van de woning, het volgt de huurdersverplichtingen op en begeleidt de huurder. Ook voor de huurder zelf speelt een SVK een heel belangrijke rol. Het vormt immers een schakel tussen de private huurmarkt en het huishouden dat zelf geen betaalbare en kwaliteitsvolle woning vindt. Het is een belangrijke schakel, gelet op de huidige situatie op de Vlaamse huurmarkt, waarbij het voor tal van gezinnen geen evidentie is om een kwaliteitsvolle woning te vinden.

Minister, u maakt in de beleidsnota duidelijk dat u het belang van het sociale verhuurkantoor onderschrijft. U wilt hen optimaal ondersteunen bij het verder ontplooiën van hun activiteiten. U wilt ook dat het aanbod van de SVK's in de toekomst uitgebreid wordt, om zo tegemoet te komen aan de grote vraag. U wilt ook verder werken aan het gebiedsdekkend maken van het SVK-aanbod.

Collega Vandenbroucke heeft in deze commissie al verschillende keren duidelijk gemaakt dat vooral de provincie Oost-Vlaanderen een knelpunt blijft. Er zijn 65

steden en gemeenten in Oost-Vlaanderen, maar we zien dat niet elke stad of gemeente aangesloten is bij de werking van een sociaal verhuurkantoor.

Uiteraard zijn voor de verdere werking en uitbouw van de SVK's financiële middelen nodig. Enerzijds worden SVK's gesubsidieerd door Vlaanderen. Er is de opstartsubsidie, en er is de basissubsidie. Anderzijds komen er ook middelen binnen vanuit de lokale besturen en de provincies. Ik krijg echter steeds meer het signaal van diverse OCMW's en lokale besturen – want soms zit een OCMW in de algemene vergadering of de raad van bestuur, en soms het lokale bestuur – dat zij de beslissing nemen om uit de werking van een sociaal verhuurkantoor te treden. Daarom wil ik die bezorgdheid hier meegeven in de commissie. Het heeft ook te maken met de besparingsdruk op de lokale besturen, waardoor zij zich genoodzaakt om een aantal beslissingen te nemen.

Minister, op welke manier zal Vlaanderen in de toekomst de SVK's financieel blijven ondersteunen? Of is het de bedoeling dat het erkennings- en subsidiebesluit van 2012 gehandhaafd blijft in deze legislatuur? Wat als de andere financiële ondersteuningsmiddelen vanuit de provincies of de lokale besturen teruggeschroefd worden? Bent u ervan op de hoogte dat lokale besturen hebben beslist om uit te treden uit een sociaal verhuurkantoor? Welke mogelijkheden zijn er dan om er toch voor te zorgen dat de werking van het SVK gegarandeerd blijft en dat dat specifieke segment op de huurmarkt blijft bestaan?

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Ik sluit me aan bij de vorige spreker. Ik deel die bezorgdheid omdat de SVK's een bijzonder belangrijk instrument zijn, niet alleen om de private huurmarkt te ontsluiten naar de meest kwetsbare huurders maar ook omdat ze voor die lokale besturen waar mevrouw Taeldeman naar verwijst, een belangrijk instrument zijn en blijven om hun bindend sociaal objectief te behalen.

Ik deel de bekommernis van mijn collega, maar ik weet ook dat bijvoorbeeld de VMSW al jaren actief SVK's ondersteunt op het vlak van efficiëntieverhogende maatregelen, bijvoorbeeld met informaticatoepassingen, procesbegeleiding en dat soort dingen meer, want we zitten met noodzakelijke besparingen op alle niveaus. Een andere mogelijkheid om naar meer efficiëntie te gaan, is om te gaan kijken welke voordelen een schaalvergroting ook voor die SVK's met zich mee kan brengen. Ook daarvoor is er vandaag al een ondersteuning.

Is er bij de VMSW nog extra ruimte om nog meer te gaan inzetten op die efficiëntieverhogende maatregelen? Voorziet u in een extra stimulans, misschien een tweede groeipad, voor SVK's om ze aan te zetten tot het bewerkstelligen van een schaalvergroting?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort (CD&V): Voorzitter, minister, ik wil me graag aansluiten, zeker bij de suggesties die werden gedaan om op het gebied van efficiëntieverbeteringen stappen voorwaarts te zetten. Ik heb in het verleden al gemerkt dat als er een samenwerking is tussen een SHM en een SVK, dat niet direct wordt gewaardeerd vanuit de administratie, dat de beslissingen van het directiecomité ter zake werden vernietigd en dat men in beroep moest gaan bij de minister. Gelukkig heeft de minister ermee ingestemd om die samenwerkingsverbanden effectief mogelijk te maken. Ik heb dus de vraag of het in de toekomst mogelijk is om die samenwerkingsverbanden te bevorderen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: In de commissie bestaat er over dit onderwerp grote unanimiteit. We vinden het allemaal een belangrijk instrument, aanvullend op het aanbod vanuit de SHM's. De vorige minister vond dat ook. Het erkenningsbesluit van 2012, dat in werking is getreden in januari 2013, is goed, alsook de financiële modaliteiten die er tegenover staan. Het aantal gesubsidieerde SVK-woningen is sterk toegenomen, van 6038 woningen eind 2012 naar 7500 woningen op 1 november 2014. U kunt zeggen dat het sterk stijgt. Als u weet hoelang er al wordt ingezet op SVK-woningen, vind ik een stijging van 1500 wooneenheden op twee jaar tijd, goed. Is dat voldoende? Neen, dat is niet voldoende. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn.

Ik denk dat hier ook een heel belangrijke verantwoordelijkheid ligt bij de lokale besturen zelf, die wij natuurlijk moeten ondersteunen. Ik blijf erbij dat een SVK een fenomeen is van 'onbekend is onbemind'. Het zijn vooral lokale besturen die mee initiatieven op poten moeten zetten en de SVK's wegwijs moeten maken naar de Vlaamse financieringsmogelijkheden die er zijn. Ik wil absoluut niet de verantwoordelijkheid van Vlaanderen in dezen ontlopen, laten we dat er alstublieft niet van maken, maar het is absoluut een en-enverhaal, waarbij vooral de lokale besturen, met de bijkomende bevoegdheden die ze nu gaan krijgen, een veel beter overzicht hebben op wat een geschikt pand zou kunnen zijn om via een SVK verhuurd te worden. Zij hebben een zicht op de leegstand, ze kunnen in het kader van het sociaal beheer een pand in beslag nemen en dat eventueel via een SVK verhuren. De lokale besturen moeten hier echt partners in zijn.

De heer Vandenbroucke heeft de terechte ongerustheid vorige keer ook al geuit dat de provincie Oost-Vlaanderen blijkbaar net iets achterloopt. We moeten eens bekijken hoe we dat aanpakken. Mevrouw Taeldeman heeft er ook naar verwezen. Het is inderdaad een waardevol instrument. Misschien kunnen we in overleg met de lokale besturen daar iets aan doen, misschien vanuit Vlaanderen nog meer inzetten op het bekendmaken van een SVK, zeker de subsidiemogelijkheden die bestaan.

Mevrouw Taeldeman, u zegt dat u signalen hebt gekregen vanuit verschillende lokale besturen die zich terugtrekken uit een SVK, en dat er zo een probleem zou kunnen ontstaan. Je hebt natuurlijk verschillende vormen van participatie van een lokaal bestuur in een SVK. Dat kan aandeelhouder zijn, dat kan ook gewoon lid van de raad van bestuur zijn. Uw concreet voorbeeld gaat niet zozeer over het financiële. Naast de financiën die vanuit Vlaanderen kwamen voor het subsidiëren van SVK-woningen, kwamen er dikwijls ook vanuit de lokale besturen nog extra middelen voor renovatie. Ze hadden bijvoorbeeld een klusjesdienst die de SVK-woningen bedienen en dergelijke meer. Van dergelijke initiatieven heb ik gehoord dat bepaalde lokale besturen ze niet meer doen. Maar de middelen die er nu vanuit Vlaanderen worden gegeven, volstaan om de basistaken van een SVK te garanderen, namelijk het zoeken van voldoende aanbod en medewerkers. De gemeenten droegen niet zozeer bij in die financiering, maar wel in aanvullende initiatieven. De klusjesdienst is een concreet voorbeeld.

Is het jammer dat lokale besturen zich terugtrekken? Ja, dat is natuurlijk wel jammer, maar ik vind het goed dat we vanuit Vlaanderen wel de subsidies blijven garanderen die nodig zijn om SVK-kantoren te kunnen blijven uitbaten, met alle woningen die erbij horen. Ik ben er natuurlijk geen vragende partij voor dat veel lokale besturen een soortgelijke beslissing nemen. Ik ken de beweegredenen van elk lokaal bestuur natuurlijk niet. Maar zolang wij de basisfunctie van een SVK kunnen blijven garanderen, moeten we nog niet onmiddellijk aan de alarmbel trekken.

Er zijn bijkomende vragen gesteld over hoe ik dat in de toekomst zie. Ik ben officieel sinds vorige week ontslagen van mijn taak, die ik met zeer veel zin heb

opgenomen, om mijn beleidsnota's voor te stellen. Dat is achter de rug. Ik heb zeven beleidsnota's voorgesteld, vorige week de laatste. Nu hebben we eindelijk tijd om alles wat in de beleidsnota's staat, ook vorm te geven. Natuurlijk hebben we al over een en ander nagedacht. We hebben ook al vijf maanden achter de rug en alleen tijd besteden aan beleidsnota's zou ook niet zinvol zijn, maar nu pas kunnen we beginnen met bepaalde zaken. We hebben heel duidelijk aangekondigd dat we een evaluatie van het SVK-besluit zullen doen. De suggestie die de heer de Kort geeft over samenwerking van SHM's, SVK's en onderlinge participatie, moeten we meenemen in onze evaluatie. Dit zou nog een zeer geanimeerd gesprek kunnen worden in deze commissie.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik meen me te herinneren dat u vorige week tijdens de gedachtewisseling over het bindend sociaal objectief dezelfde boodschap hebt gebracht dat u ontheven bent van de bespreking van de zeven beleidsnota's. Dat is ook ter sprake gekomen toen collega Vandenbroucke de problematiek aanbracht van het feit dat er in Oost-Vlaanderen geen gebiedsdekkende werking is van verschillende SVK's. Ik wilde het u toch meegeven aan de hand van de vraag in deze commissie.

Ik denk dat we allemaal de rol en het belang van het sociaal verhuurkantoor erkennen. Het omvat een heel specifiek segment van onze woonmarkt.

Ik denk ook dat we het er allemaal over eens zijn dat het lokaal bestuur de regisseur is van het lokaal woonbeleid en de taak heeft om alle lokale woonactoren regelmatig samen te brengen om het woonbeleid lokaal te bespreken.

Ik wou gewoon het volgende duidelijk maken. Het sociaal verhuurkantoor is van belang. In het erkennings- en subsidiebesluit van een SVK staat ook dat het lokaal ingebed moet zijn, dat het lokaal verankerd moet zijn.

Ik ben het niet 100 procent zeker, maar ik denk dat het artikel 9 is van het subsidiebesluit dat omschrijft dat minstens drie vierde van de gemeenten of OCMW's in het werkingsgebied van het SVK stemgerechtigd moet worden betrokken. Ik wil alleen de bezorgdheid meegeven dat wanneer het ene na het andere OCMW of lokaal bestuur beslist om wegens besparingsmaatregelen uit een SVK te stappen, op een bepaald moment problemen zullen ontstaan met de verankering in een bepaalde regio.

Voorzitter, minister, als u het mij toestaat, wil ik graag kort een citaat voorlezen van een van de vijftig SVK's, dat geconfronteerd wordt met de problematiek van lokale besturen die uittreden. Ik wil dit gewoon doen om duidelijk te maken dat het in 2015 echt wel noodzakelijk zal zijn om dit toch eens onder de loep te nemen vanuit het kabinet. Ik zal geen namen noemen, ik verwijs naar gemeente x.

Ik citeer: "Gemeente x is sinds 1 januari 2015 niet meer aangesloten bij het SVK. Dit betekent dat het SVK geen nieuwe panden meer kan inhuren. Maar het SVK had zes panden in beheer. Als de huurcontracten met de eigenaars worden stopgezet, zetten we zes kwetsbare huurders op straat." Die mensen worden dus op straat gezet en zullen geen kwaliteitsvolle woning meer kunnen huren.

Ik vervolg: "Voor de zes panden zullen we minder Vlaamse subsidiëring krijgen." Een SVK krijgt immers per woning een bepaalde toelage. De toelages voor de zes woningen zullen wegvallen.

Ook het volgende is belangrijk: "Voor sommige panden in beheer zijn er in het verleden renovatiewerken uitgevoerd die gesubsidieerd werden door de Vlaamse

overheid, waarbij de voorwaarde was dat de panden nog 9 jaar werden verhuurd via het SVK." De werken gebeurden aan de hand van de Vlaamse renovatiepremie. De eigenaar-verhuurder kan immers in aanmerking komen voor de renovatiepremie indien de woning in het beheer komt van een SVK. Het betekent hier dus dat middelen vanuit Vlaanderen naar die renovatiewerken zijn gegaan, maar wel onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de panden nog negen jaar moeten worden verhuurd via het SVK.

Ik geef u gewoon deze bezorgdheid mee. Ik weet dat het een druk najaar is geweest, maar het lijkt me toch van belang om aan de hand van deze vraag de problematiek eens onder de loep te nemen. Zoals de collega's voorstellen, kunnen we bekijken of we voor efficiëntiewinsten kunnen gaan en hoe de werking kan worden gegarandeerd bij sommige lokale besturen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, mevrouw Taeldeman, ik deel uw bezorgdheid. Hoe meer lokale besturen of andere actoren zich terugtrekken uit een SVK, hoe minder levensvatbaar een SVK wordt.

Er liggen inderdaad dikwijls financiële redenen aan de basis om zich terug te trekken, maar er zijn ook andere redenen. Als bijvoorbeeld een samenwerkingsverband wordt opgezet tussen verschillende lokale besturen en SVK's, dan is er uiteraard ook een bepaald werkingsgebied. Dat gebied gaat verder dan de eigen gemeente. Stel dat gemeente x twintig woningen inbrengt in het SVK, in het patrimonium van het samenwerkingsverband, en gemeente y geen enkele woning, en na verloop van tijd zitten de woningen van gemeente x vol met mensen uit gemeente y. Het kan dat gemeente x beslist om uit het samenwerkingsverband te stappen omdat het geen dergelijk groot werkingsgebied meer wil hebben, omdat de woningen op het eigen grondgebied niet worden toegewezen aan de inwoners. U weet dat het via allerhande voorrangregels en dergelijke verloopt. Ik geef u dit voorbeeld om aan te tonen dat er meerdere redenen en oorzaken zijn die we moeten meenemen in de evaluatie van ons SVK-besluit wanneer we bekijken hoe we een en ander moeten optimaliseren.

We mogen het niet alleen vanuit een financiële invalshoek bekijken, maar dat was ook niet uw bedoeling. We moeten het breder trekken en bekijken hoe we het kunnen doen.

Wat u zegt over de renovatiepremie, klopt. Een eigenaar die een woning ter beschikking stelt aan een SVK, kan in aanmerking komen voor een renovatiepremie, maar daar zijn een aantal voorwaarden aan gekoppeld. Een van die voorwaarden is inderdaad dat de eigenaar de woning minstens voor negen jaar ter beschikking moet stellen. Het zijn zaken die we moeten meenemen. Twee of drie jaar geleden hebben we hier nog over gedebatteerd in deze commissie. We werden toen ook geconfronteerd met mensen die hun woning aan een SVK hadden gegeven en door een echtscheiding, of wat dan ook, plots opnieuw nood hadden aan die eigen woning en die niet meer konden krijgen.

We moeten toch bekijken hoe we aan de eigenaar iets meer zekerheden kunnen geven. De eigenaar moet de stap ook willen zetten. Het blijft immers een stap die de eigenaar moet durven te zetten om de woning op de sociale verhuurmarkt te brengen. We hebben nog heel veel werk te doen. Het is ook nog niet voldoende bekend, en onbekend is onbemind. We moeten vooral de eigenaars sensibiliseren. We moeten zeker de voordelen meer bekend maken. Ik hoop dat we allemaal partners kunnen zijn om dit waar te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Martine Taelman tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het openen van sociale restaurants in Vlaamse centrumsteden – 665 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, de laatste weken is er in de media wel wat te doen geweest over uw voornemen om in centrumsteden sociale restaurants te openen waar kinderen voor 1 euro een warme maaltijd kunnen krijgen. Hiermee hoopt u bij te dragen tot een gezonde voeding voor kinderen van minderbedeelden. Bovendien zouden op deze manier ook de schoolprestaties van de kinderen in de gaten kunnen worden gehouden en wordt voor de ouders in een maatschappelijk assistent voorzien, zonder dat er veel rompslomp aan te pas komt. Zo kunnen we vermijden dat de mensen, de doelgroep, niet het gevoel krijgt gecontroleerd te worden.

Volgens de media inspireert u zich op een voorbeeld uit uw thuisstad, Antwerpen. U hebt ook laten weten dat de plannen nog in een ontwerpfasen zitten. In afwachting van de realisatie van het plan, heb ik toch al een aantal vragen over de denkrichting die u daarbij wenst te nemen.

Minister, hebt u reeds een plan van aanpak? Hebt u al een budgettaire raming om de sociale restaurants te realiseren?

Op welke manier zal de Vlaamse overheid deze sociale restaurants financieel ondersteunen? Is er ook in een arbeidspotentieel voorzien?

Zal de link ook worden gelegd met de problematiek van voedselverspilling, zodat er een verzekerde levering is van voedsel dat anders verloren dreigt te gaan?

Op welke manier kunt u erop toezien dat de restaurants louter door de doelgroep zullen worden gebruikt zonder dat het stigmatiserend werkt? Of is er een ander denkspoor dat meer inclusief is?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik vind het een interessante vraag, absoluut. Het is ook iets dat heel duidelijk in de beleidsnota naar voren wordt geschoven als een van de denksporen die de minister wil bewandelen in het verder terugdringen van armoede.

Wat me wat verraste, is een deel van de commentaren, de collega verwees er al naar. Zeker de voorbije dagen werd de maatregel vanuit het middenveld afgedaan als allesbehalve structureel, als allesbehalve duurzaam.

Ik begrijp dat in zekere mate. Door een goedkope maaltijd aan te bieden, zorgen we op zich natuurlijk niet voor een bijkomend inkomen of een job. Dat begrijp ik. Ik ken het project een beetje. Ik luister graag naar het antwoord waarin dit misschien nog wat meer wordt toegelicht. Het duurzame en het structurele zit veeleer in het feit dat net voor een omkadering wordt gezorgd. De sociale diensten zijn aanspreekbaar. De drempel om naar andere ondersteunende en hulpinstanties te kunnen verwijzen en van die diensten gebruik te maken, wordt verlaagd. In dat opzicht lijkt het me wel degelijk een bijdrage aan een structurele en duurzame terugdringing van de armoede.

Minister, voor zover dit mogelijk is, is het altijd interessant wat zicht te krijgen op de timing. Ik kan me voorstellen dat we op dat vlak nog even op onze honger zullen blijven. Indien u al zicht op de timing zou hebben, zouden we dat uiteraard ook graag horen.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort (CD&V): Voorzitter, ik heb nog een heel korte vraag. Vandaag staat in de pers te lezen dat meer dan 120.000 mensen een beroep doen op de voedselbanken. Het zou goed zijn in het verdere beleid te zorgen voor een goede afstemming tussen de voedselbanken en de sociale restaurants.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, over de sociale restaurants is al een en ander gezegd. Dit project bestaat niet enkel in Antwerpen. Het bestaat ook in andere steden en zelfs in kleinere gemeenten. Het moet niet noodzakelijk een grootstad zijn.

Waarom is dat een succes? Enerzijds zijn er de sociale restaurants op zich. Anderzijds is er het concept van de 1 euromaaltijden. Zoals daarnet al is opgemerkt, gaat het om veel meer dan enkel het aanbieden van een maaltijd. Er is de omkadering. Er zijn maatschappelijke assistenten aanwezig. Er is een hoekje helemaal ingericht om huiswerk te kunnen maken. Er is ook huiswerkbegeleiding. Indien iets wordt gedetecteerd, geven de maatschappelijke assistenten dat door aan de school. De ouders kunnen daar terecht voor allerhande tips in verband met opvoeding en dergelijke. Dit heeft een heel sociale functie. Het gaat om veel meer dan enkel het goedkoop aanbieden van een gezonde maaltijd.

We weten allemaal dat een ongezonde maaltijd veel duurder is dan een gezonde maaltijd. De prijs van 1 euro lijkt me billijk. Het zou niet goed zijn indien een kind dat, jammer genoeg, in armoede moet opgroeien, elke dag op restaurant zit. Dat is ook geen normaal gezinsleven. Daarom bestaat in bepaalde sociale restaurants en zeker in dat van Antwerpen de mogelijkheid af te halen. Op die manier kunnen die mensen af en toe ook in de thuiscontext van een gezonde maaltijd genieten. Dat is belangrijk.

De voorzitter van het OCMW van Gent is redelijk enthousiast over het voorstel en over het concept van de 1 euromaatregel. Hij heeft een terechte bedenking gemaakt. Als de Vlaamse overheid wil dat de steden dit mee uitbouwen, wil hij hier met plezier aan meewerken. Hij verwacht dan natuurlijk wel enige financiële ondersteuning.

Ik beschik voor de armoedebestrijding over een budget van 6,5 miljoen euro. Dat is hetzelfde budget als de vorige jaren. Ik kan medelen wat het project in Antwerpen kost. Ik weet natuurlijk niet wat de toekomstige projecten zullen kosten. Dit geeft evenwel de orde van grootte weer. Op jaarbasis kost dit welgeteld 70.000 euro. Ik vind dat, voor alle duidelijkheid, helemaal niet zo veel. *(Opmerkingen)*

Het project loopt nu een jaar. We hebben vierduizend 1 euromaaltijden voor kinderen verstrekt. Daarnaast zijn er nog veel meer andere maaltijden aangeboden. De huiswerkbegeleiding en dergelijke wordt natuurlijk ook gefinancierd.

Meestal betreft het een klaverbladfinanciering. Dat is natuurlijk een voordeel van veel bevoegdheden te hebben. Ik kan dit tegelijkertijd vanuit het budget voor armoedebestrijding en vanuit het budget voor sociale economie financieren. Het zoeken van congruenties binnen die twee bevoegdheden, die toevallig allebei in mijn portefeuille zitten, vormt ook een interessant denkspoor.

Er is me tevens naar de concrete timing gevraagd. Zoals ik al heb verklaard, wil ik van het projectmatige af en wil ik structureler werken. Ik heb drie structurele projecten voorgesteld, waaronder het project betreffende de voedseloverschotten. Het lijkt me goed al deze projecten op elkaar af te stemmen.

Een van de projecten houdt in dat we met de grote supermarktketens samenwerken. Het gaat om hun dagelijkse voedseloverschotten die wel degelijk nog vers zijn. Iedereen weet wat ik bedoel. Conservenblikken met blutsen en dergelijke kunnen ze niet meer verkopen. Ik heb de indruk dat ik in de gegeven omstandigheden dubbel op mijn woorden moet letten. Er kan een goede samenwerking zijn. Het is de bedoeling dit tegelijkertijd tot stand te brengen.

Als we iets structureel willen uitwerken, impliceert dit dat we even de tijd moeten nemen om het te implementeren op een wijze dat het structureel kan worden en niet elk jaar opnieuw moet worden aangepast. Op die manier zou het immers net niet meer structureel zijn.

We zijn volop bezig met de uitwerking van de drie projecten. Het is niet mijn bedoeling dit in elke stad of gemeente in Vlaanderen te doen. Dit zou onbetaalbaar zijn. Ik heb gelezen dat er in Gent interesse is. Ik ben absoluut bereid van Gent een van de pilootgemeenten te maken om dit project mee te lanceren. Dat zou een goede zaak zijn. Andere lokale besturen hebben ook al laten weten dat ze willen meewerken.

Er is een belangrijke voorwaarde. Door middel van de klaverbladfinanciering kunnen we met middelen uit de armoedebestrijding en de sociale economie wel een en ander doen, maar het zou goed zijn dat de lokale besturen, bijvoorbeeld, de infrastructuur ter beschikking zouden stellen. Dit is ook een belangrijk aspect. In Gent is dit al zo. Gent lijkt me dan een goede case om te testen of wat in Antwerpen goede resultaten boekt, ook in Gent aanslaat.

Ik zal dat niet, bij wijze van spreken, in alle dertien centrumsteden structureel invoeren. Het gaat om een paar pilootprojecten. Ik denk niet enkel aan Gent. Ik zal ook een kleinere stad of gemeente hierbij betrekken. Die twee concrete pilootprojecten moeten aantonen of dit aanslaat. Als het zou werken, moeten we het volgens mij structureel verankeren en uitbreiden. We moeten het dan ook meer bekendheid geven. We moeten de lokale besturen dan aansporen om mee te werken. Die medewerking hoeft niet altijd financieel te zijn. Het kan ook door een pand ter beschikking te stellen en dergelijke.

Mijnheer De Bruyn, u hebt verwezen naar de kritiek van het middenveld. Ik heb dat ook gelezen. Volgens hen is dit niet structureel. Ik zie niet in wat er niet structureel is. Ik vind hun voorstel ook niet in orde. Ik heb in de krant gelezen dat het Netwerk tegen Armoede voorstelt gratis soep op school te bedelen. De organisatie is tegen de 1 euromaaltijden. Die zijn niet structureel. Gratis soep op school zou een beter voorbeeld zijn. Ik heb hier verschillende bedenkingen bij.

Om te beginnen, heeft mijn kind geen gratis soep nodig. Laten we het erop houden dat niet alle kinderen dat nodig hebben. Ik vraag me ook af hoe de scholen dat zouden moeten doen. De kindjes die gratis soep krijgen, zouden dan met een bonnetje moeten aanschuiven. Als dat niet stigmatiserend is, weet ik het ook niet. Bovendien is niet elke school uitgerust om dit te kunnen uitvoeren. Ik denk dan aan de voedselhygiëne en aan het beschikken over een keuken. Het gaat breder dan enkel gratis soep. Het zou gaan om een gratis maaltijd.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): Ze pleiten voor een tegemoetkoming in de kosten die worden aangerekend.

Minister Liesbeth Homans: Ik ken, in tegenstelling tot vroeger, nog weinig scholen die warme maaltijden aanbieden. Wegens allerlei redenen kan en mag dit bijna niet meer. Een van de belangrijkste redenen is de voedselhygiëne. *(Opmerkingen)*

Mevrouw Taelman, we zullen dit dus implementeren als twee pilotcases, in een grote stad en in een kleinere gemeente. Dat lijkt me een goed voorbeeld van een structureel project, maar ik wil natuurlijk niet vooruitlopen op de evaluaties en de resultaten die hieruit zullen voortvloeien, in Gent en op een andere locatie. Als iemand zich dus geroepen voelt en meent dat hij in zijn eigen lokaal bestuur een fantastische locatie heeft die daarvoor zou kunnen dienen, dan mag hij dat altijd laten weten, met zeer veel plezier. Ik vind in ieder geval dat we die klaverbladfinanciering moeten doen, en dat voor alle duidelijkheid niet alleen tussen mijn eigen bevoegdheden, niet alleen omdat ik toevallig Armoede en Sociale Economie tegelijkertijd heb. Dat lijkt me een bevoegdheid te zijn van meerdere leden van deze regering. Ook andere ministers zouden een inspanning kunnen leveren.

Ik heb u gezegd wat de gemiddelde kostprijs was in Antwerpen. Ik weet niet of u dat veel of weinig vindt. Ik vind dat eigenlijk niet zo heel veel. Ik meen dat dit in ieder geval goed besteed geld zou zijn.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U benadrukt heel terecht het inclusieve verhaal, de samenwerking tussen de diverse bevoegdheden. U zegt terecht dat ook andere beleidsdomeinen erbij moeten worden betrokken. Dat was een van de bedenkingen die ik aan het maken was terwijl u uw exposé aan het geven was. U zegt dat dit nog in de denkfase, in de ontwerpfase zit, met pilotprojecten en dergelijke. Ik pleit er daarom toch voor om het idee van op school maaltijden aanbieden niet meteen weg te smijten. Heel veel scholen hebben inderdaad geen keukens meer, maar er zijn ook andere manieren. Ik denk dat heel veel scholen daar ook creatief mee zijn omgegaan, dat er inderdaad wel soep wordt bedeed, dat dit wordt aangeleverd, waardoor je die problemen niet hebt. Dat lijkt me toch een idee dat mee in overweging moet worden genomen. Waarom? Ik begrijp dat het financieel niet mogelijk is voor Vlaanderen om dat in alle gemeenten te gaan ondersteunen. Kansarme en minderbedeelde kinderen wonen dikwijls wel in grotere steden en centrumsteden, maar ook niet altijd. Ook op het platteland is er sprake van kansarmoede. Als je dan een andere manier vindt om ook die kinderen te betrekken, dan lijkt het me toch ook belangrijk om dat mee in overweging te nemen.

U had het op een bepaald moment over drie concrete projecten die er al zouden zijn. Welke zijn dat concreet? Er is sprake van twee pilotcases. Ik heb begrepen dat Gent één daarvan zou kunnen zijn. Is de andere dan Antwerpen, of vergis ik me? *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Een kleinere gemeente. Het is echter nog niet duidelijk welke gemeente.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik heb gezegd dat het bijvoorbeeld Gent kon zijn, omdat de OCMW-voorzitter daar redelijk positief had gereageerd. Ik heb terecht opgemerkt dat Vlaanderen dan natuurlijk ook een financiële tegemoetkoming moet geven. Wij zien dat wel zitten. We moeten de gesprekken ter zake opstarten, om te bekijken of dat haalbaar is. Verder lijkt het me goed om dat in een kleinere gemeente te doen, dus niet in Antwerpen. Trouwens, daar bestaat

dat al. Ik ben het immers absoluut met u eens dat armoede zich niet enkel en alleen in de grootsteden situeert.

U stelt dat ik die suggestie van maaltijden op school misschien toch niet uit het oog mag verliezen. We zullen dat niet uit het oog verliezen, maar ik kan u wel zeggen dat dit al veel duurder is. We hebben dat laten onderzoeken. Men moet immers dikwijls werken met het afleveren van voedsel op een school. Dat is veel duurder dan het concept van sociale restaurants en 1 euromaaltijden. Ook heb je dan de betrokkenheid van de ouders eigenlijk niet. Dat mis ik een beetje. Er zijn veel goede dingen aan sociale restaurants, maar een van die dingen is net dat je die betrokkenheid van ouders hebt, dat je ook op die ouders kunt inpraten en hen bijvoorbeeld ook kunt helpen met heel concrete problemen. Als men gewoon geïsoleerd een kind op school een gezonde warme maaltijd geeft, dan heeft men dat voordeel niet. Dat vind ik dan wel jammer.

Dat is een van de drie structurele projecten die ik in mijn hoofd heb. U vroeg me welke de andere zijn. Een tweede structureel project is het ophalen van die voedseloverschotten, in samenspraak met het middenveld en dergelijke meer. Diverse supermarktketens hebben zich ook al vrijwillig aangeboden, omdat ze het eigenlijk schrijnend vinden wat ze dagelijks moeten weggooien.

Een ander structureel project is dat we niet alleen via het Participatiefonds een bijdrage leveren bij, bijvoorbeeld, het betalen van lidgeld, maar dat we ook moeten gaan voor een bredere participatie. Het Participatiefonds is niet alleen van mij: bijvoorbeeld minister Gatz is daar ook bij betrokken, vanuit Jeugd. In het bewuste interview in De Zondag heb ik ook daarvan een voorbeeld gegeven. *(Opmerkingen)*

Ik ga niets verkeerd zeggen, denk ik. Dat hoop ik toch. Nu geven we een tegemoetkoming voor een kindje in armoede als het bijvoorbeeld gaat over het betalen van het lidgeld van een sportclub, een jeugdvereniging of dergelijke meer. Is dat goed? Ja, ik vind dat zeer goed. Dikwijls volstaat het echter niet om volwaardig te kunnen participeren. In Antwerpen heeft men dat geprobeerd. Ik heb gezegd: dat gaan we dus niet doen. In Antwerpen gaven we inderdaad ook wel een bijdrage in het lidgeld voor bepaalde clubs. Dat is zeer goed, voor alle duidelijkheid. Dat gebeurt ook via Vlaanderen. Als je als kind in armoede dan echter in een basketbalclub komt en iedereen staat daar in het nieuwste tenue van de LA Lakers, de Chicago Bulls of de Miami Heat, en jij staat ernaast in een trainingspak waarbij er net niet OCMW op de rug staat, dan is niets zo stigmatiserend. We moeten er dus voor zorgen dat die kinderen zich ook thuis voelen in die omgevingen, en daar moeten we meer op inzetten. Een bijdrage in het lidgeld is zeer goed, maar is het dan ook niet erg dat het kind in kwestie weliswaar lid is van die club, daar kan gaan trainen en misschien ook al een aangepaste outfit heeft, maar nooit mee op kamp kan gaan? Ik wil dus de participatie van die kwetsbare jongeren vergroten en dat lijkt me de structurele aanpak van hoe je dat moet doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.